İŞKUR

2017

SAKARYA İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

SAKARYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2017

YAZARLAR

Selçuk ÖZTÜRK

İş ve Meslek Danışmanı

Kenan BİRİNCİ

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Ülkelerin kalkınmasının temeli olan istihdamın artırılması; İşsizliğin azaltılması, İşgücü Piyasasının geliştirilmesi, eğitimli işgücü talebine duyarlılığın artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır.

Son yıllar itibariyle sanayi bakımından hızlı bir gelişim ve değişim süreci yaşayan ve buna bağlı olarak sürekli göç alan İlimiz, beşeri sermaye olan insan kaynakları bakımından avantajlı konumda yer almaktadır. Coğrafi konumu ve sanayileşme potansiyeli de bu avantajlı konumu destekleyici niteliktedir. Dolayısıyla, gerek sanayileşmedeki hızlı artış ve gerekse beşeri sermayedeki zenginliğimiz işsizlik sorunu noktasında meslekli işsizlerde asgari ücretle işçi bulunamaz noktasına gelinmiştir.

İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, işgücü piyasasında arz ve talebin doğru bir şekilde eşleşmesini sağlayacak, Aktif İşgücü Hizmetleri kapsamında vasıfsız işsizlerin vasıflı hale getirilmesi mesleki deneyim ve tecrübe kazanmalarını sağlayacaktır.

Bu bilinçle, İlimiz İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun yapmış olduğu çalışmalarla, bir yandan istihdamın korunması ve bir yandan da istihdamın geliştirilebilmesi, vasıfsızlığın ve mesleksizliğin giderilmesi hedeflenmiştir. İstihdamın söz konusu olduğu bütün alanlarda programlar düzenlenerek, girişimcilik eğitimleri, meslek eğitim kursları, iş başı eğitim programları, toplum yararına çalışma programları ve çalışanların eğitimine yönelik sertifika programları yoluyla, işsizlik sorununun çözümüne yerel düzeyde destek olunmuştur.

İŞKUR tarafından tüm illerde gerçekleştirilen İş Piyasası Analiz Çalışması; bölgesel farklılıkların izlenmesi, yerel yönetim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, kısa vadede işgücünün şirketlerle eşleştirilmesinin sağlanması, orta vadede işgücüne talep edilen niteliklerin kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesi bakımından da çok büyük önem arz etmektedir.

Bu güzel çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri gayretli çalışmaları nedeniyle Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına doğru ve titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize, emeği geçen herkese teşekkür eder, İşgücü Piyasa Araştırma Raporu' un ilimiz ve tüm ilgililer için hayırlı olmasını temenni ederim.

İrfan BALKANLIOĞLU

Sakarya Valisi

ÖNSÖZ

Ülkemizin en büyük sorunu olan işsizliğin önlenebilmesi; işgücü piyasasının geliştirilmesine, eğitimli işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Dolayısıyla, istihdamın artırılmasının yanında istihdamın korunması da işgücünün ihtiyaç duyulan niteliklere uygun bir şekilde eğitilmesi ve yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır.

Sakarya İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; İlin işgücü piyasası arz ve talebi arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartarak bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmak ve elde edilen veriler değerlendirilerek İl düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

İŞKUR ve ilgili paydaşların desteğiyle hazırlanan "İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu", TÜİK'le birlikte tespit edilen 20 ve üzeri işçi çalıştıran 937 işyerinde uygulanmıştır.

Bu çalışma ile İlimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmiş olup, çalışma kapsamında yapılan işyeri ziyaretleri ile işverenlerin talepleri anında alınarak, ihtiyaç duyulan işgücü, İŞKUR'a kayıtlı işsizlerden sağlanmıştır.

Bunun yanında çalışmaya ilişkin olarak yapılan ziyaretler sırasında işveren tarafından talep edilen işgücü, Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından açılacak olan kurslara yön gösterdiği gibi, gelecekte ihtiyaç duyulacak mesleklerin belirlenmesine de ışık tutacaktır.

Bu rapora kuşkusuz en büyük destek, değerli zamanlarını ayırarak araştırmamızı cevaplayan işverenlerimizden gelmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın gerçekleşmesine katkı sağlayan işverenlerimize, formun uygulanması ve raporun hazırlanmasında emeği geçen Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü çalışma arkadaşlarımıza teşekkür eder, yayının İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, işverenler, akademisyenler ve araştırmacıların çalışmalarında yararlı olmasını dilerim.

Tekin KAYA

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ....iii
ÖNSÖZ....iv
İÇİNDEKİLER....iii
TABLOLAR LİSTESİ....iv
ŞEKİLLER LİSTESİ....v
KISALTMALAR....vi
YÖNETİCİ ÖZETİ....vii
GİRİŞ....1
BİRİNCİ BÖLÜM....2
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ....2
İŞKUR GÖSTERGELERİ....2
Başvuru....2
Kayıtlı İşsiz....3
Açık İşler....5
İşe Yerleştirmeler....6
Aktif İşgücü Programları....8
İşsizlik Ödeneği....12
İKİNCİ BÖLÜM....14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI....14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM....15
İşyeri Verileri....16
Mevcut İstihdam....26
AÇIK İŞLER....30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER....47
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ....53
SONUÇ....58
EKLER....62
EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU....62

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016) ... 3
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016) ... 4
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 7
Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016) ... 8
Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı ... 9
Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) ... 10
Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı ... 11
Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) ... 11
Tablo 10: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016) ... 12
Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016) ... 12
Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016) ... 13
Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 16
Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 24
Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 27
Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 28
Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 29
Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 30
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 31
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 32
Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 36
Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 38
Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 39
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 40
Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 41
Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 41
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 43
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 44
Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 45
Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 46
Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 47
Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 49
Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 50
Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 53
Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 54
Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 55
Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 56
Tablo 38: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 56

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016) 2
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016) 5
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 17
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu 19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 22
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri 26
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 28
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 31
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 34
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 37
Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 39
Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 50
Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 51
Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 52
Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 57

KISALTMALAR

İPA İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR Türkiye İş Kurumu
NACE Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO Net İstihdam Değişim Oranı
TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Sakarya İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 937 işyerinden veri derlenmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 60 bin 635 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 46 bin 239 çalışan erkeklerden, 14 bin 375 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 32'si Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, kadınların ise yüzde 28,1'i Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 65 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla İmalat sektöründedir. Sakarya ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır.

Sakarya ilinde açık iş oranı yüzde 20,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 17,7 olup, Sakarya ili açık iş oranı bakımından 3 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,1 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor sektörüdür. Sakarya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin İmalat sektöründe olduğu tespit edilmiş olup bu sektördeki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 65'dir. Sakarya ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi(Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Temel İmalat ve Montaj Elemanı Melekleri'dir. İl genelinde açık işlerin yüzde 39,7'si için Lise Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 60,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Sakarya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 36,8'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Kablo Ağı Bantlama Elemanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Gaz Altı Kaynakçısı ve Makineci(Dikiş) meslekleri takip etmektedir. Sakarya ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 3,2'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sakarya ilinde işverenlerin yüzde 3,4'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Bu oran ile Türkiye ortalamasının üstünde yer almaktadır.

GİRİŞ

Sakarya İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Sakarya İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2017 yılı için Sakarya ilinde 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Sakarya ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının gayesi işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Başvuru

Başvuru, İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaattır.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)

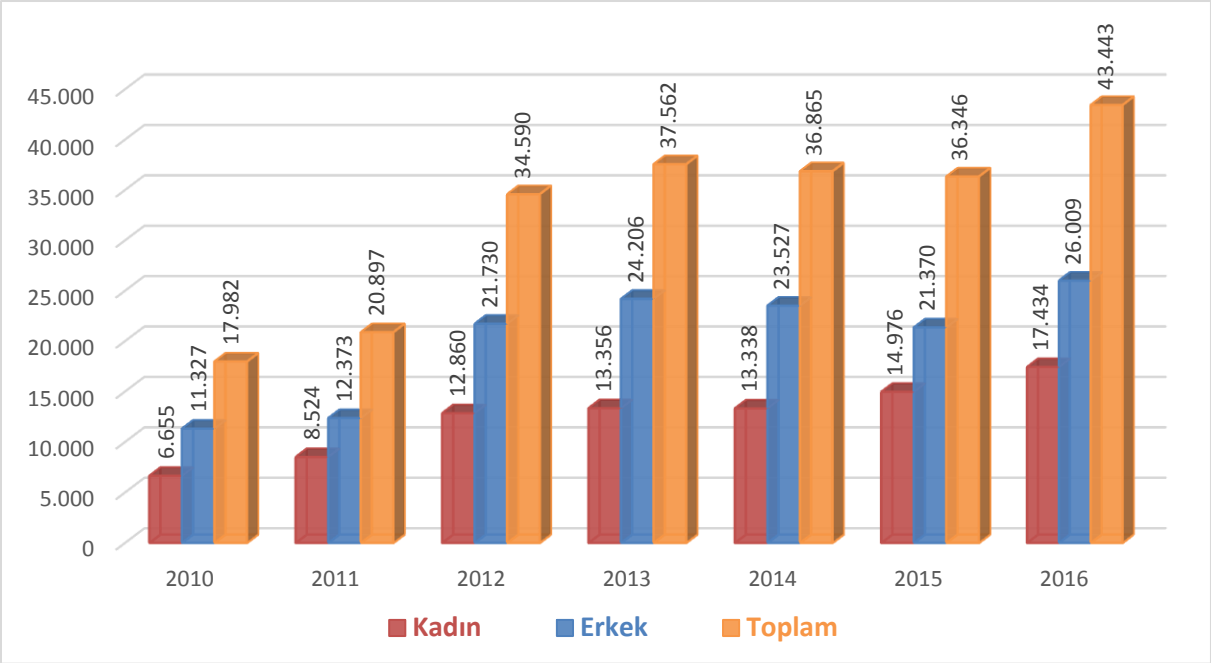

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ili için başvuru sayısı, 2016 yılında son yedi yılın en yüksek seviyesini görmüştür. Toplam başvuru sayısı 43 bin 443 olarak gerçekleşmiştir. Bu başvuruların 26 bin 009 tanesini erkekler, 17 bin 434'ünü kadınlar oluşturmuştur. Toplam başvuru sayısı 2010 yılına göre 2016 yılında 25 bin

461 tane artmıştır. Bu artışın 10 bin 779 tanesini kadınlar, 14 bin 682 tanesini erkekler oluşturmuştur. Yıllar itibari ile başvuruların yaklaşık olarak yüzde 40'ı kadınlardan, yüzde 60'ı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	4.808	7.790	12.598
BÜRO MEMURU (GENEL)	1.049	690	1.739
SATIŞ DANIŞMANI	677	621	1.298
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	832	430	1.262
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2	951	953
ÖN MUHASEBECİ	612	218	830
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	1	677	678
SEKRETER	661	7	668
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	397	192	589
TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI	44	509	553

Kaynak: İŞKUR

Tablo 1'de Sakarya ilinde mesleklere göre başvuru sayıları mevcuttur. En fazla başvurunun olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada 12 bin 598 tane başvuruyla Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu rakam toplam başvuru sayısının %29'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Satış Danışmanı meslekleri takip etmiştir. Kadınların başvurduğu mesleklere bakıldığında ise ilk ondan farklı olarak Çaycı, Aşçı Yardımcı, Kasiyer, meslekleri yer almaktadır. Erkeklerde ise Garson (Servis Elemanı), Kalite Kontrolcü, Güvenlik Görevlisi, Forklift) meslekleri farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda kadınların erkeklere göre daha nitelikli mesleklerde farklılaşma ortaya koyduğu söylenebilmektedir. Bu durum erkeklerin işgücüne katılımının yüksek olmasının yanında kadınların eğitim seviyesinin artması ile işgücüne katılımının artmasının bir sonucudur. Böylelikle Kurumumuza yapılan başvurulara da bu durum yansımaktadır.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Sakarya ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)

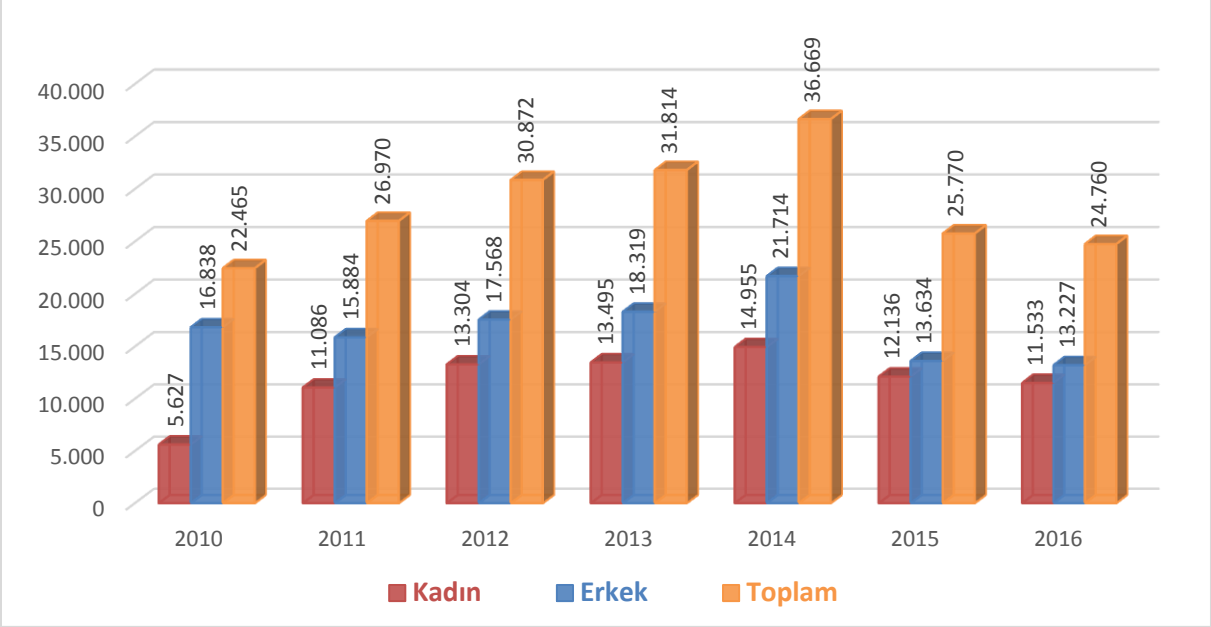

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Sakarya ilinde İŞKUR'a kayıtlı 22 bin 465 işsizin 16 bin 838'1 erkeklerden, geri kalan 15 bin 627 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2016 yılında ise toplam 24 bin 760 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi 2014 yılına kadar artış eğiliminde olup, 2015 yılından itibaren düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 5 bin 627 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2016 yılında yaklaşık iki kat artarak 11 bin 533'e yükselmiştir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.539	3.351	5.890
BÜRO MEMURU (GENEL)	790	412	1.202
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	685	281	966
SATIŞ DANIŞMANI	459	315	774
ÖN MUHASEBECİ	526	143	669
SEKRETER	569	7	576
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2	572	574
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	329	149	478
GARSON (SERVİS ELEMANI)	77	243	320
AŞÇI YARDIMCISI	237	72	309

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Sakarya ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Sakarya ilinde Kuruma kayıtlı 5 bin 890 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Sakarya ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %23,7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmiştir. Başvurularda olduğu gibi kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi, Büro Memuru, Beden İşçisi (Temizlik) gibi mesleklerin yanı sıra Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi, Aşçı, Çaycı, Tıbbi Dokümantasyon ve Çocuk Gelişimi Meslek Elemanı gibi niteliği yüksek mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 4: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)

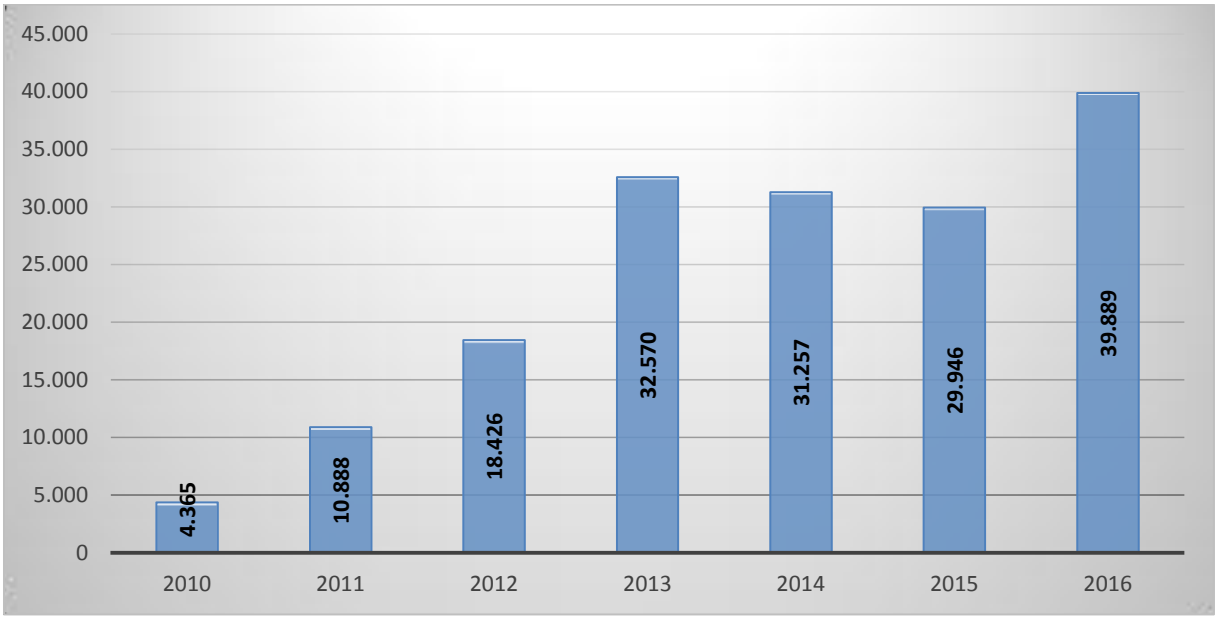

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 4 bin 365 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2016 yılına gelindiğinde 39 bin 889 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2010 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. Fakat 2013 yılından 2016 yılına kadar hafif azalma eğilimi seyretmiş olup, 2016 yılından itibaren tekrar artış eğilimi göstermiştir. Açık iş sayısı 2013 yılında bir önceki yıla göre yüzde 56,6 oranında artış göstermiş olup, bu oranı küçük değişimlerle 2014,2015 ve 2016 yılları takip etmektedir. Açık iş sayısı 39 bin 889 ile 2016 yılında zirveyi görmüştür.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)

Meslekler	Açık İş Sayısı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	20.017
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	2.067
TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI	1.982
YÜZEY BOYAMA ELEMANI	1.251
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	848
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	663
KALİTE KONTROLCÜ	606
SATIŞ DANIŞMANI	595
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	528
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	517

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ilinde 2016 yılında 39 bin 889 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde ve başvuru sayılarında olduğu gibi ilk sırada 20 bin 17 tane açık işe sahip Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının %50,2'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Gaz Altı Kaynakçısı ve Temel İmalat ve Montaj Elemanı meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşgücü piyasasının arz ve talep yönlü olduğu düşünüldüğünde işgücü talebinin artması ile daha fazla bireyin işe yerleşmesi doğal bir sonuçtur. Bu nedenle işe yerleştirme sayılarının artması için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu unutulamamalıdır.

Şekil 5: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016

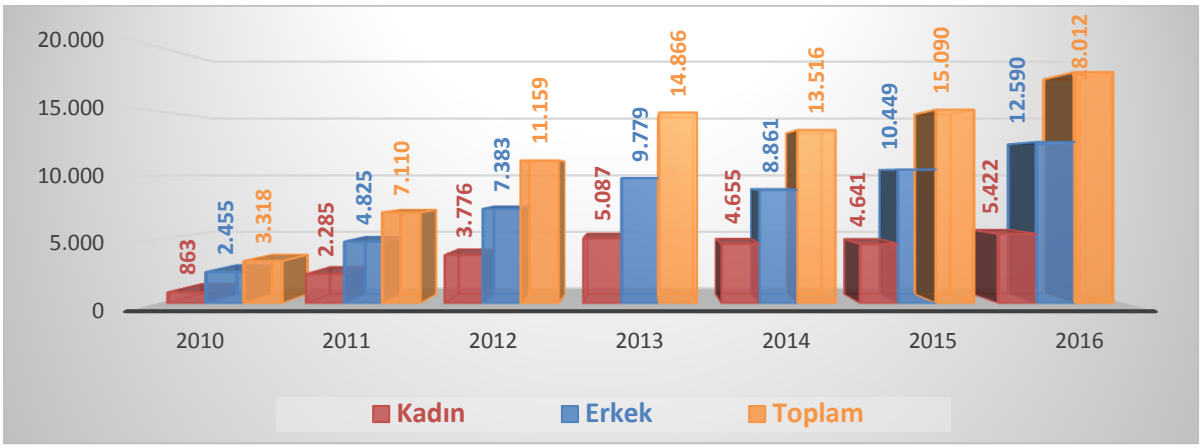

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 3 bin 318 olan Sakarya ilinde işe yerleştirilenlerin 2 bin 455'i erkeklerden, geri kalan 863 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2016 yılına kadar genel anlamda artış eğilimi göstermiştir. 2016 yılında Sakarya ilinde 18 bin 012 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2016 yılında işe yerleşenlerin yüzde % 30' u kadınlardan oluşurken, % 70'i erkeklerden oluşmaktadır. 2014 yılına kadar kadınların istihdamı erkeklere göre artış göstermekte iken, bu oran 2015 ile 2016 yıllarında düşüş göstermektedir.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2010 ile 2016 yılları arasında yılında işe yerleştirme rakamlarında genel anlamda artış yaşanmışken, sadece 2014 yılında çok düşük bir oranda azalış gözlemlenmiştir. 2014 yılında işgücü talebindeki azalış; ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.636	7.160	9.796
TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI	85	1.074	1.159
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	-	782	782
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	233	296	529
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	362	151	513
YÜZEY BOYAMA ELEMANI	44	433	477
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	199	137	336
KALİTE KONTROLCÜ	18	267	285
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	225	24	249
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	160	83	243

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ilinde 9796 tane işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının %54,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Temel İmalat ve Montaj Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı, Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Yüzey Boyama Elemanı, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kalite Kontrolcü ve Konfeksiyon İşçisi işe yerleştirilmiştir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

MEK				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	188	930	1.274	2.204
2011	286	1.744	2.585	4.329
2012	433	3.454	4.903	8.357
2013	444	2.586	5.510	8.096
2014	234	973	2.669	3.642
2015	243	1.835	4.812	6.647
2016	213	862	3.457	4.319

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursu en fazla 2013 yılında düzenlenmiştir. Düzenlenen 444 kursa 2 bin 586 kadın kursiyer, 5 bin 510 erkek kursiyer katılarak toplam 8 bin 96 kursiyer katılım sağlamıştır. 2016 yılında ise düzenlenen 213 mesleki eğitim kursuna 3 bin 457 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 862'si kadınlardan, 3 bin 457'si erkeklerden oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırarak işsizlik probleminin çözülmesini hedefleyen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. 2016 yılında katılan kursiyerlerin yüzde 20'si kadınlardan, % 80 ' i

erkeklerden oluşmaktadır. Genel anlamdaki Mesleki Eğitim Kurslarındaki azalış, Aktif İşgücü Hizmetlerindeki programların çeşitlerinin artırılmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
TEKSTİL TERBİYE İŞÇİSİ	TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI	TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI
FINDIK YETİŞTİRİCİSİ	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI
ÖN TERBİYE OPERATÖRÜ (TEKSTİL)	YÜZEY BOYAMA ELEMANI	YÜZEY BOYAMA ELEMANI
TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI	KALİTE KONTROLCÜ	KALİTE KONTROLCÜ
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	PLASTİK İŞLEMECİ	PLASTİK İŞLEMECİ
YÜZEY BOYAMA ELEMANI	BOYA HAZIRLAYICI (TEKSTİL)	TEKSTİL TERBİYE İŞÇİSİ
DİĞER İPLİK İŞÇİLERİ VE SARICILARI	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ
İLİK DÜĞMECİ/İLİK DÜĞME OTOMATÇI	ÖN TERBİYE OPERATÖRÜ (TEKSTİL)	ÖN TERBİYE OPERATÖRÜ (TEKSTİL)
MAKASTAR-TEKSTİL	KİMYA PROSES OPERATÖR YARDIMCISI	FINDIK YETİŞTİRİCİSİ
DEPO İŞÇİSİ (ELLEÇLEME)	RAM MAKİNESİ OPERATÖRÜ (TEKSTİL)	BOYA HAZIRLAYICI (TEKSTİL)

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Temel İmalat ve Montaj Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Yüzey Boyama Elemanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Tekstil Terbiye İşçisi, Fındık Yetiştiricisi ve Ön Terbiye Operatörü (Tekstil) mesleğinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Temel İmalat ve Montaj Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Yüzey Boyama Elemanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

İEP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	43	31	45	76
2011	133	56	197	253
2012	165	125	126	251
2013	425	1.212	1.640	2.852
2014	371	676	962	1.638
2015	1150	1.513	2.058	3.571
2016	1672	2.462	6.106	8.568

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olunamamasının yanında yeterli iş tecrübesine sahip olunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2016 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2010 yılına göre ortalama 39 kat artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2016 yılında bin 672 program düzenlenmiş olup toplam 8 bin 568 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların % 29'u kadınlardan %71'i erkeklerden oluşmaktadır. Artış eğiliminde olan işbaşı eğitim programından 2016 yılında 2015 yılına göre % 140 oranında daha fazla kişi faydalanmıştır.

Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI	TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	YÜZEY BOYAMA ELEMANI	YÜZEY BOYAMA ELEMANI
ÖN MUHASEBECİ	PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI
UNLU MAMÜLLER PAKETLEME İŞÇİSİ	KALİTE KONTROLCÜ	KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI
YÜZEY BOYAMA ELEMANI	KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	KALİTE KONTROLCÜ
SATIŞ DANIŞMANI	TEMEL METAL ŞEKİLLENDİRME ELEMANI	KONFEKSİYON İŞÇİSİ
DİĞER İPLİK İŞÇİLERİ VE SARICILARI	SATIŞ DANIŞMANI	SATIŞ DANIŞMANI
BÜRO MEMURU (GENEL)	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	ÖN MUHASEBECİ
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ MESLEK ELEMANI	LOJİSTİK ELEMANI	UNLU MAMÜLLER PAKETLEME İŞÇİSİ

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Temel İmalat ve Montaj Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Yüzey Boyama Elemanı mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Kablo Ağı Bantlama, Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ve Konfeksiyon İşçisi mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Temel İmalat ve Montaj Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Yüzey Boyama Elemanı mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

GEP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2014	20	264	231	495
2015	24	287	309	596
2016	50	534	704	1.238

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında 50 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2016 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2015 yılına göre ortalama 2 kat daha fazladır. 2016 yılındaki programlara, 534'ü kadın, 704'ü erkek olmak üzere toplam bin 238 kişi katılmıştır.

Tablo 10: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016)

TYP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	23	92	249	341
2011	5	32	52	84
2012	17	214	671	885
2013	23	251	429	680
2014	31	551	628	1.179
2015	64	2.515	2.364	4.879
2016	26	1.102	750	1.852

Kaynak: İŞKUR

Toplum Yararına Programlar; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak gayesiyle uygulanmaktadır. Sakarya ilinde 2015 yılında toplum yararına programlara katılanların sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir. 2016 yılından toplam 26 kurs açılmış olup, bu programlara bin 102'si kadın, 750'si erkek olmak üzere toplamda bin 852 kişi katılmıştır. Toplum yararına programlar en fazla MEB Bakım ve Onarım Temizlik ve Ağaçlandırma işlerinde düzenlenmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)

Yıllar	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı
2010	5.105	4.105
2011	5.051	3.998
2012	6.729	4.679
2013	7.537	4.492
2014	9.675	5.515
2015	11.653	6.390
2016	17.315	9.212

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ilinde 2016 yılında toplam 17 bin 315 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 9 bin 212'u işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı

yıllar itibari ile artmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre % 67 oranında artmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında 2015 yılına göre % 69 oranında artış göstermiştir.

Tablo 12'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016)

Meslekler	İÖ Hakeden Sayısı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.048
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	330
SATIŞ DANIŞMANI	283
BÜRO MEMURU (GENEL)	254
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	238
ÖN MUHASEBECİ	221
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	135
SEKRETER	115
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	112
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	107

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ili için başvuru sayısı, kayıtlı işsiz sayısı ve açık iş sayısında ilk sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği işsizlik ödeneğini hak edenler içinde de birinci sırada yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 2 bin 48 kişi işsizlik ödeneği almayı hak etmiştir. Bu rakam toplam işsizlik ödeneğini almaya hak edenlerin %22,2'sini oluşturmaktadır. Şoför -Yük Taşıma mesleğinde ise bu sayı 330 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Satış Danışmanı, Büro Memuru (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmiştir. Tablo 12'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Türkiye genelinde 90 bin 749 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2018 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Sakarya ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Sakarya ilinde 937 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 60 bin 635 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Sakarya ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 13'de Sakarya ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	316
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	201
İnşaat	168
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	63
Ulaştırma ve depolama	39
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	31
Eğitim	29
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	21
Diğer hizmet faaliyetleri	15
Madencilik ve taş ocakçılığı	9
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5
Gayrimenkul faaliyetleri	4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	3
Bilgi ve iletişim	3
Genel Toplam	**937**

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Sakarya ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 34,4'ü İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30'dir. Bu durumda Sakarya ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 21,5'i bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 19 olan Türkiye ortalamasına yakın bir oran olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Bilgi ve İletişim sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık

Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü 3'er işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Sakarya ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 6: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

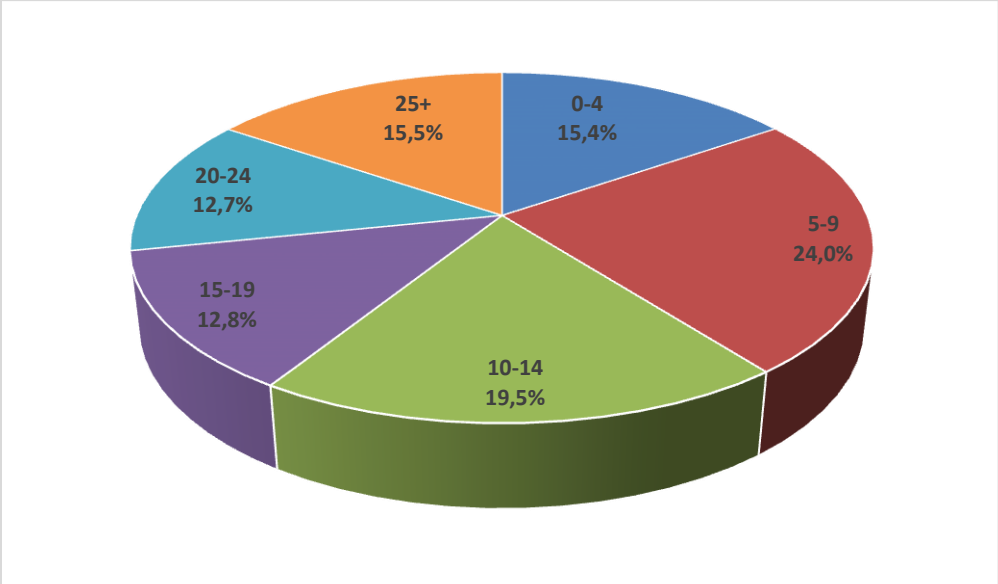

Kaynak: İPA 2017

Grafik 5'de görüldüğü üzere Sakarya ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 24'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 19,5'tür. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 3 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 7: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

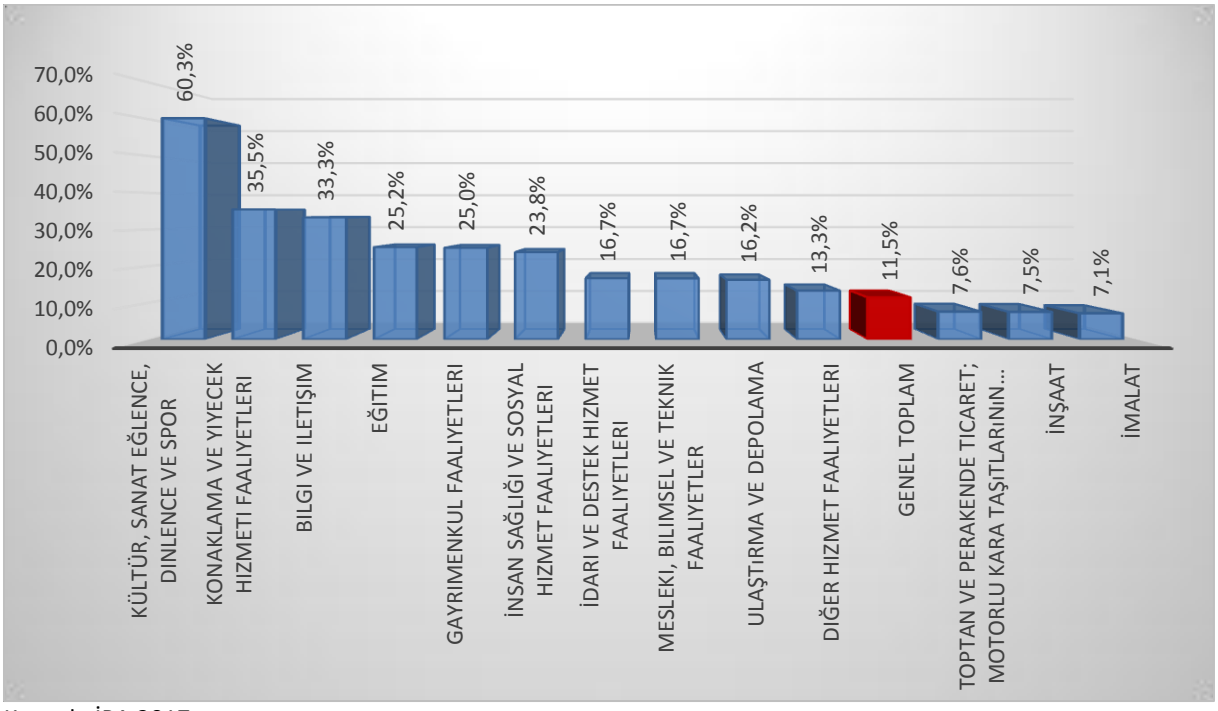

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde Kültür Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 60,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Sakarya ili genelinde bu oran yüzde 11,5 olarak gerçekleşmiştir. Kültür Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 24,4 ile üçüncü sırada yer almıştır. Sakarya ilinde ikinci sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri ve Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 35,5'inde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 33,3 ile Bilgi ve İletişim sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İmalat sektöründe işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 8: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

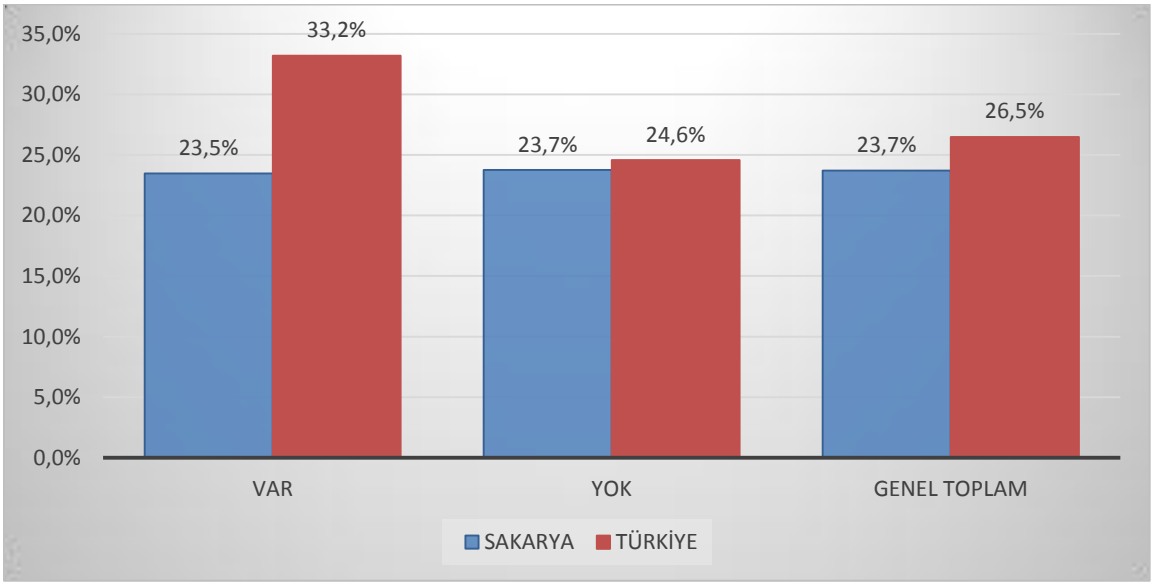

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,25'sini kadınlar oluşturmaktayken Sakarya ilinde bu oran yüzde 23,7 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Sakarya ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 23,5 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 23,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,2 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,6'da kalmıştır. Sakarya ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile aynı bir durum söz konusudur.

Şekil 9: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

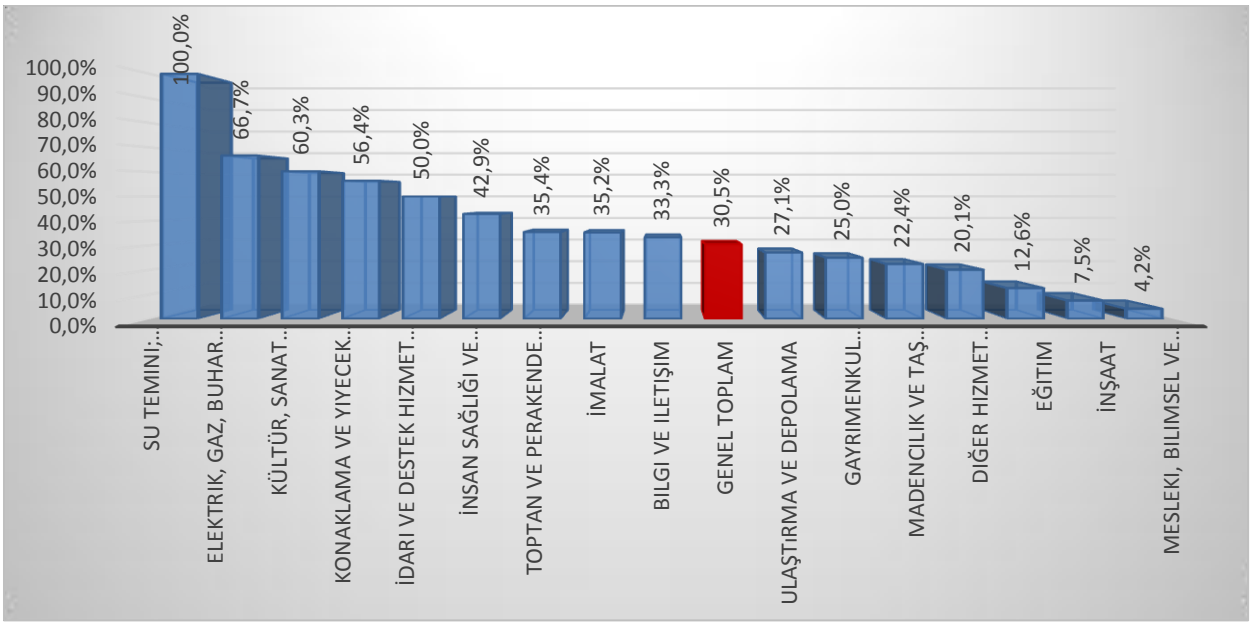

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde işyerlerinin yüzde 30,5'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 25,7'dir. Sakarya ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe görünmektedir. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 100'ünde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin düzenli olması gerektiğinde kaynaklanmaktadır. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan İnşaat sektöründe bu oran yüzde 7,5 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Sakarya ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İmalat, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Bilgi ve İletişim sektörleri olmuştur.

Şekil 10: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

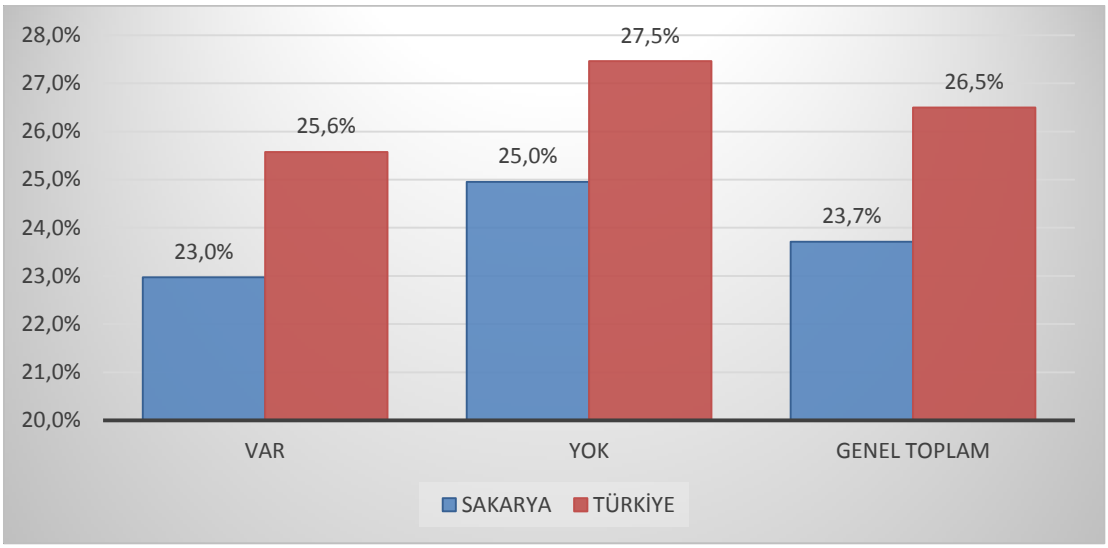

Kaynak: İPA 2017

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'de vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha azdır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 23'ü kadın, yüzde 77'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 25'e çıkmaktadır. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 23,7'sinde kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadın 3'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece % 2'lik bir farkla fazladır.

Şekil 11: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

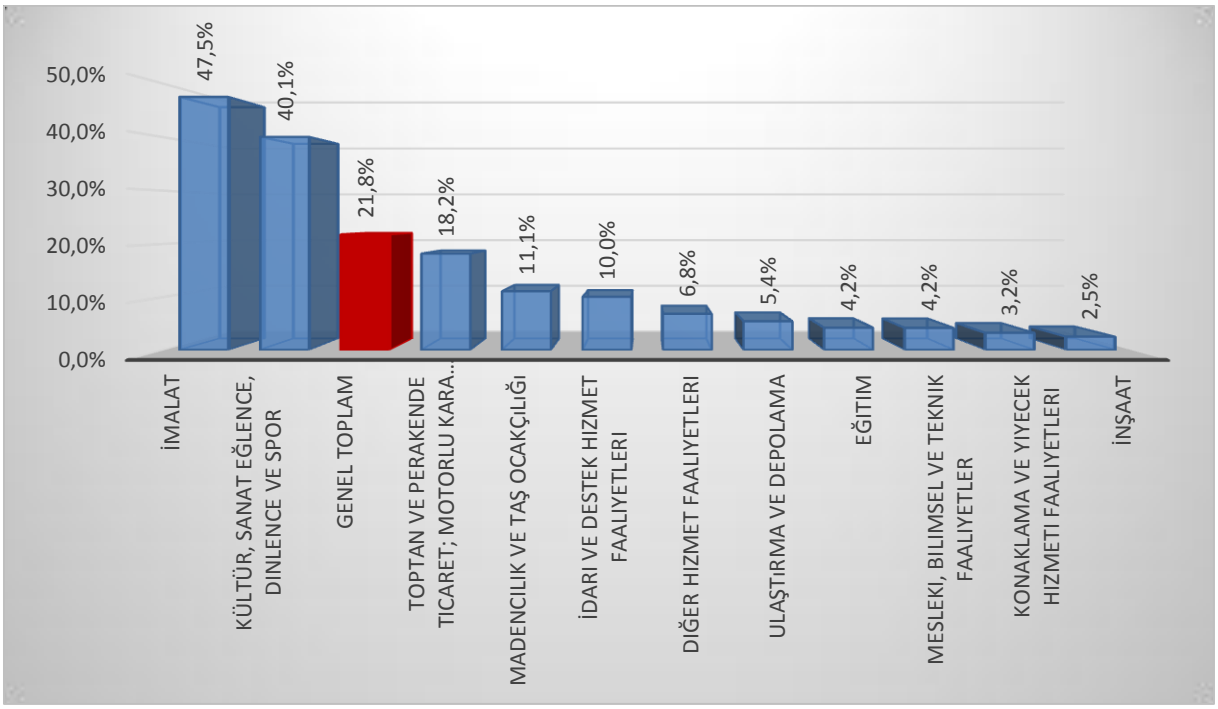

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde 17 sektörden 11 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 47,5'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 40,1 ile Kültür Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Sakarya ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,1'i ihracat yapmakta ve Sakarya ilinde ilk iki sektör olarak yüzde 47,5 ile İmalat ve yüzde 40,1 ile de Kültür Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Kültür Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe söz konusu oranın yüksek çıkmasının en önemli sebebi işyeri sayısının az olmasıdır. Sakarya ilinde yoğun olarak İmalat sektöründe yer alan işverenler yer aldığından dolayı ihracat yapan işyerleri sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 47,5'i ihracat yapmaktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 12: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

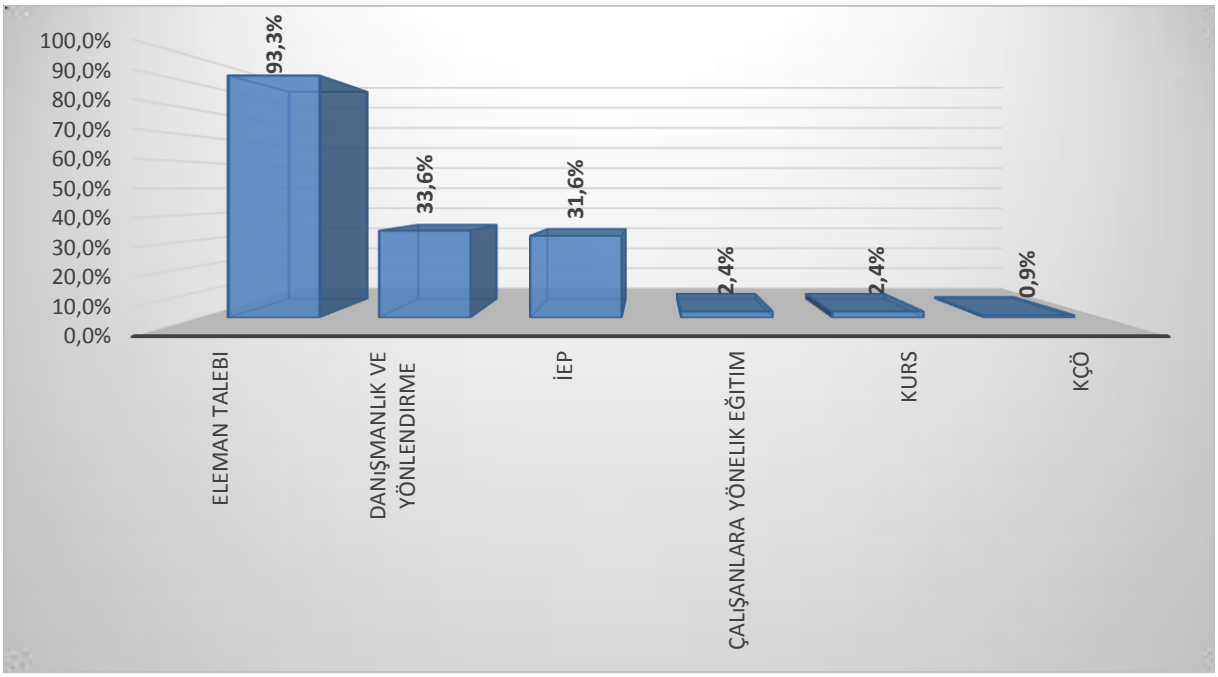

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 68,0'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 55,4 olarak gerçekleşerek, bu oran Sakarya ili için Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok Eleman Talebi hizmeti almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 93,3'ü Eleman Talebi Hizmetinden yararlanırken yüzde 33,6'sı Danışmanlık ve Yönlendirme alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

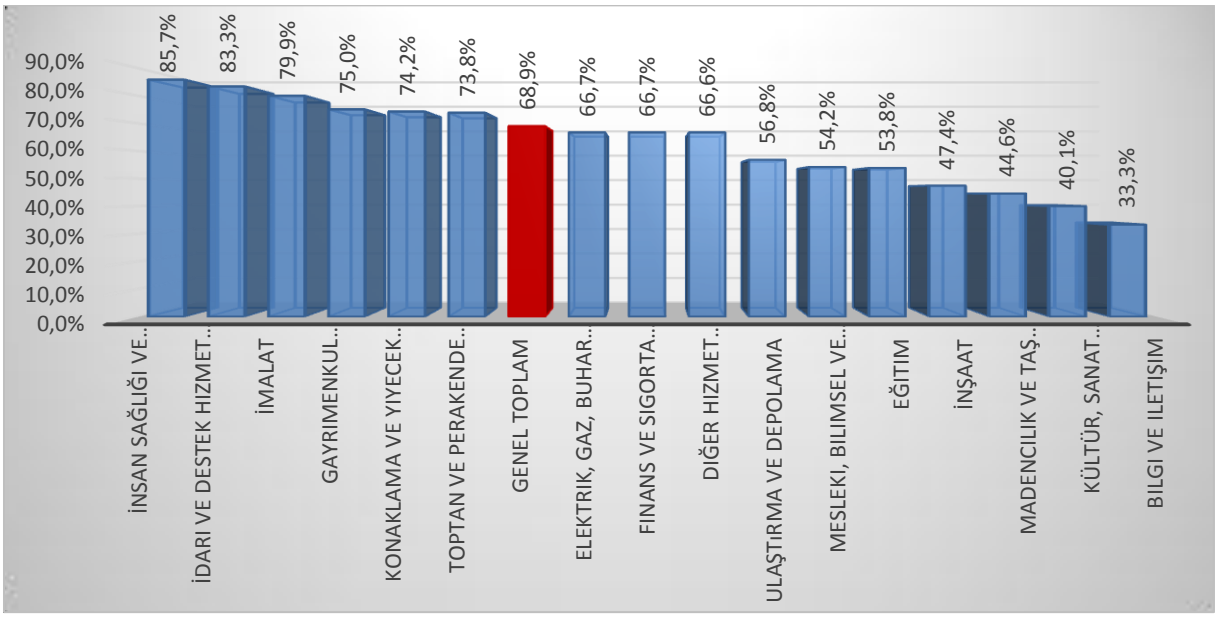

Kaynak: İPA 2017

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Sakarya ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 85,7'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İmalat, İdari ve destek Hizmetleri Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret: Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerinin Onarımı sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 68,9'un üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
İmalat	4,5%	47,0%	96,4%	34,0%	1,6%	4,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,7%	32,1%	96,6%	25,3%	0,7%	1,4%
İnşaat	-	23,7%	84,2%	31,5%	-	-
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2,2%	15,3%	97,8%	17,4%	-	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-	28,0%	92,0%	44,0%	-	-
Ulaştırma ve depolama	4,8%	33,2%	81,1%	19,1%	-	4,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	-	5,6%	88,9%	50,0%	5,6%	-
Eğitim	-	-	100,0%	37,6%	-	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-	23,1%	61,5%	61,5%	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	-	20,2%	80,0%	49,9%	-	10,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	-	50,3%	100,0%	25,4%	-	-
Gayrimenkul faaliyetleri	-	33,3%	100,0%	-	-	-
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	50,4%	50,4%	100,0%	50,4%	-	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	-	-	100,0%	-	-	-
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-	-	100,0%	50,0%	-	-
Bilgi ve iletişim	-	-	100,0%	100,0%	-	-
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	-	-	-	-	-
Genel Toplam	**2,4%**	**33,6%**	**93,3%**	**31,6%**	**0,9%**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde yer alan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 14'de yer almaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 50'si işbaşı eğitim programından, yüzde 88,9'u Eleman Talebi hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durum dikkate alındığında Sakarya ilinde en çok faaliyet gösteren firmalar imalat sektöründe bulunmaktadır. Bu nedenle İşkur Hizmetlerinden faydalanma oranları diğer sektörlere oranla düşük çıkmaktadır.

Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerleri İŞKUR'un sadece eleman talebi hizmetinden yararlanmıştır. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin hepsi Danışmanlık ve Yönlendirme, Eleman Talebi ve İşbaşı Eğitim Programından faydalanmışlardır.

İŞKUR'da, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü hariç diğer tüm sektörlerde % 60' ı ve üstü oranlarda eleman talebinde bulunmaktadır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere nazaran İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Sakarya ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla eğitim sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'de ise işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumlarına göre işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları Sakarya ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri

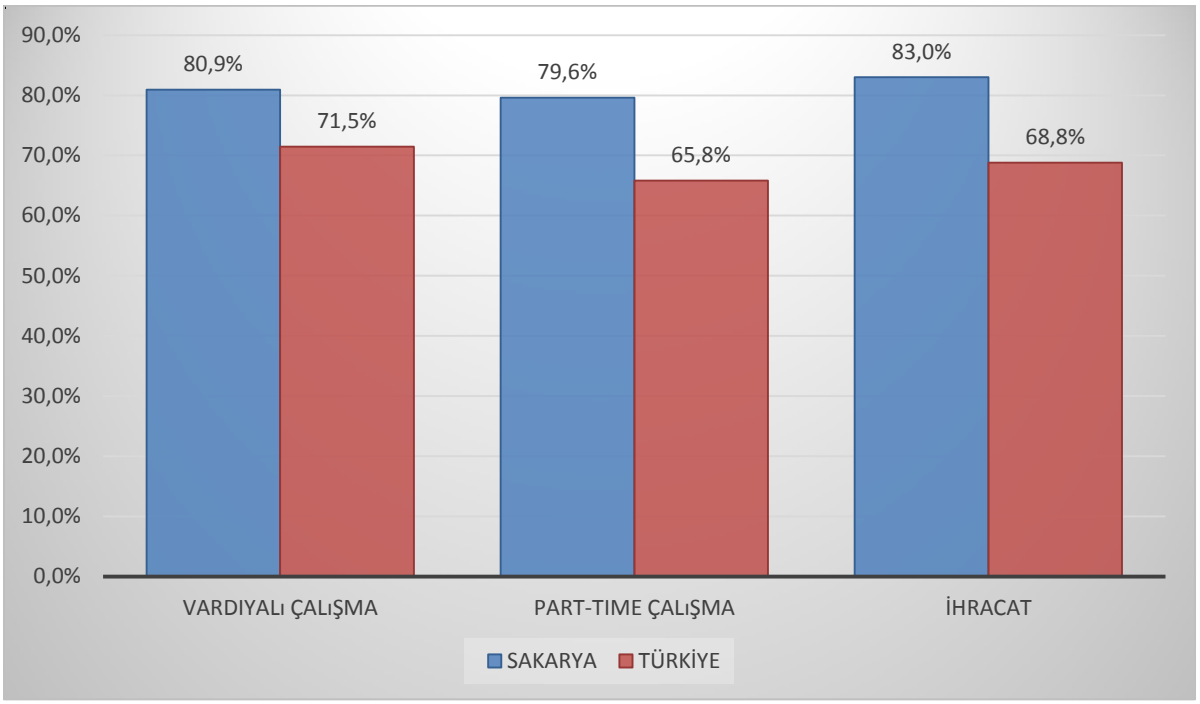

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 71,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Sakarya ilinde ise bu oran yüzde 80,9 ile Türkiye ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir. Sakarya ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 30,5'i vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Sakarya ilinde işyerlerinin yüzde 21,8'i ihracat yaparken, bu işyerlerinin yaklaşık 5'de 4'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Söz konusu oran Türkiye genelinin üstündedir.

Sakarya ilinde part-time çalışma yapılan işyerlerinin % 79,6'sı İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktayken, Türkiye genelinde bu oran % 65,8 düzeyindedir.

Mevcut İstihdam

Sakarya ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 60 bin 635 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 46 bin 239 çalışan erkeklerden, 14 bin 375 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	7.424	27.981	35.405
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1.926	6.220	8.146
İnşaat	393	3.753	4.146
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	562	1.795	2.357
Eğitim	1.483	677	2.161
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	144	1.606	1.750
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	568	1.153	1.721
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	896	466	1.362
Ulaştırma ve depolama	191	916	1.108
Diğer hizmet faaliyetleri	483	482	965
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	143	368	511
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	56	209	265
Bilgi ve iletişim	37	182	219
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	21	185	206
Madencilik ve taş ocakçılığı	16	176	192
Finans ve sigorta faaliyetleri	23	49	72
Gayrimenkul faaliyetleri	10	40	50
Genel Toplam	**14.375**	**46.259**	**60.635**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre dağılımda ise; Sakarya ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Sakarya ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 60,5 oranında, kadınlarda ise yüzde 51,6 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 58,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 15: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

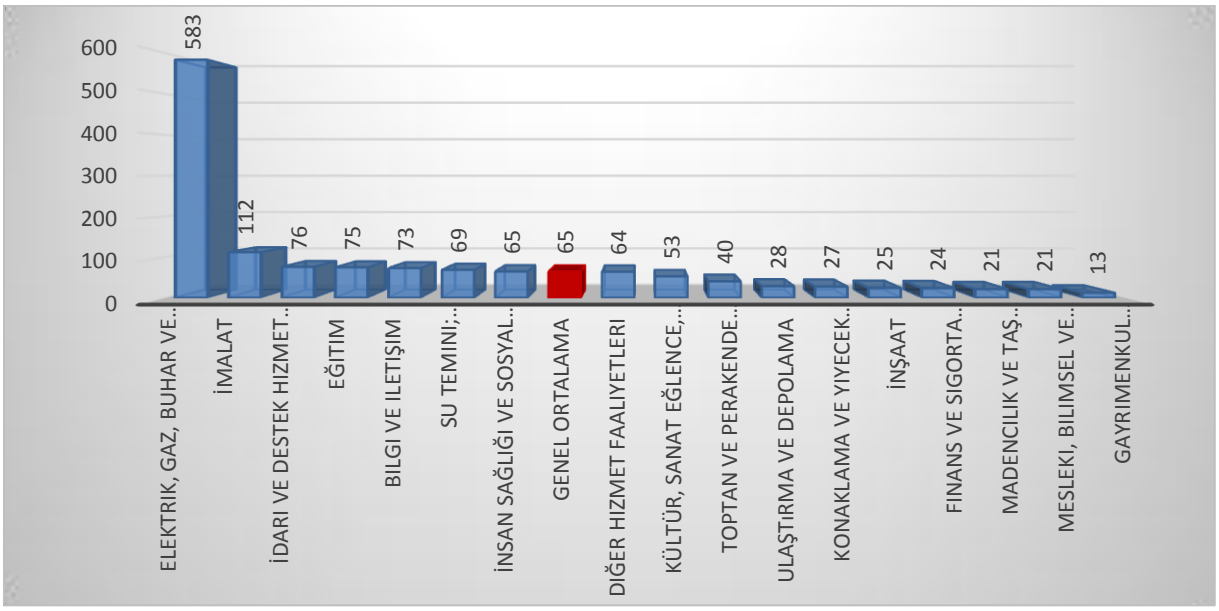

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 14'da Sakarya ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 65 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 583; ikinci sırada bulunan İmalat sektöründe 112 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründe 76 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 16'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1.333	14.805	16.138
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	4.036	10.810	14.846
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	2.139	5.346	7.486
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	1.922	3.483	5.405
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	1.658	3.610	5.268
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2.422	2.718	5.141
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	549	3.934	4.483
YÖNETİCİLER	179	1.087	1.266
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	137	467	603
Genel Toplam	**14.375**	**46.259**	**60.635**

Kaynak: İPA 2017

Toplam çalışanların içerisinde Sanatkarlar ve İlgili İşlerde grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 26,6'sı, erkek çalışanların yüzde 32'si ve kadın çalışanların yüzde 9,27'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubu yer almakta ve yüzde 24,4 oranında çalışanı barındırmaktadır, Ayrıca % 28 ile en fazla kadın istihdamının olduğu meslek grubudur.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Sakarya ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı (Yıl)	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	1.459	2.986	4.445
5-9	3.307	7.354	10.661
10-14	1.801	5.367	7.168
15-19	2.101	5.040	7.141
20-24	3.550	8.354	11.904
25+	2.158	17.159	19.316
Genel Toplam	**14.375**	**46.259**	**60.635**

Kaynak: İPA 2017

Tablo 17'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı ile çalışan sayısı arasında doğrusal oranlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. İşyerinin yaşı büyüdükçe çalışan sayısı artmaktadır. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 30'u kadınlardan oluşmaktayken, 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 11'dir.

İstihdamda bulunanların büyük bir çoğunluğu 25+ faaliyet gösteren işyerlerinde çalışmaktadır. Ayrıca genç yaştaki işyerleri Sakarya ilinde piyasada önemli bir yere sahiptir. İşyerlerinin yarısını 20-24 ve 25+ yaş aralığında yer alan işyerleri oluşturmaktadır. Bu yüzden çalışan sayısının önemli bir bölümü söz konusu işyerlerinde bulunmaktadır.

Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	MAKİNECİ (DİKİŞ)	TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI
BÜRO MEMURU (GENEL)	BÜRO MEMURU (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	MUHASEBECİ	BÜRO MEMURU (GENEL)
TEMEL İMALAT VE MONTAJ ELEMANI	SATIŞ DANIŞMANI	KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	PROSES İŞÇİSİ	PROSES İŞÇİSİ
PROSES İŞÇİSİ	MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	OTOMOTİV BOYA USTASI
OTOMOTİV BOYA USTASI	ÖN MUHASEBECİ	ELEKTRİK TEKNİSYENİ
ELEKTRİK TEKNİSYENİ	KASİYER	TEMİZLİK GÖREVLİSİ

Kaynak: İPA 2017

Tablo 18'da ise Sakarya ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle kadınlarda kablo Ağı Bantlama Elemanı ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde en fazla çalışan varken, erkeklerde Gaz Altı Kaynakçısı ve Metal Mamuller Montaj İşçisi mesleklerinde en fazla çalışan bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 16: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

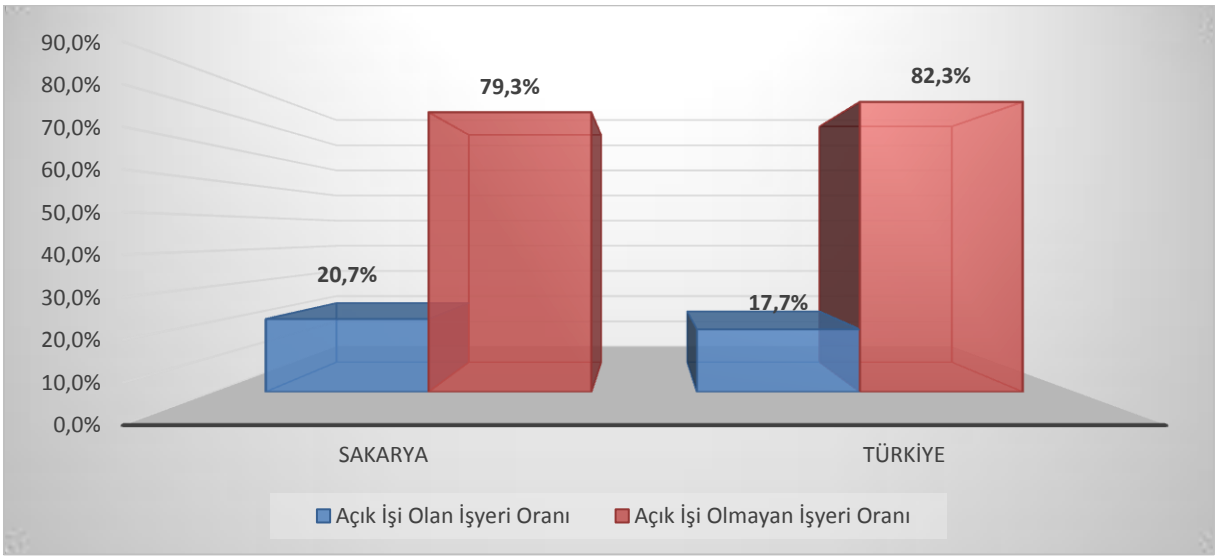

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 20,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Sakarya ilinde 194 işyerinde 1139 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
İmalat	742
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	161
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	66
İnşaat	45
Diğer hizmet faaliyetleri	25
Ulaştırma ve depolama	23
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	17
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	17
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12
Eğitim	7
Madencilik ve taş ocakçılığı	7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3
Genel Toplam	**1.139**

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 139 kişilik açık işin yüzde 65,2'sine tekabül eden 742 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti sektörleridir.

Tablo 20'de ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6,1%	60,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,7%	33,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	3,5%	33,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,5%	28,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,3%	24,2%
İmalat	2,1%	21,6%
Ulaştırma ve depolama	2,0%	21,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1,9%	20,0%
İnşaat	1,1%	13,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1,0%	12,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,6%	9,5%
Eğitim	0,3%	8,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,2%	8,4%
Genel Toplam	**1,8%**	**20,7%**

Kaynak: İPA 2017

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 20'den de görüleceği üzere Sakarya ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Sakarya ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,1 ile Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında da Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 60,3'ünde açık iş bulunmaktadır. Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor sektörünü yüzde 33,3 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri takip etmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektörlerdeki her 3 işyerinden 1'inde açık iş mevcuttur.

Şekil 17: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

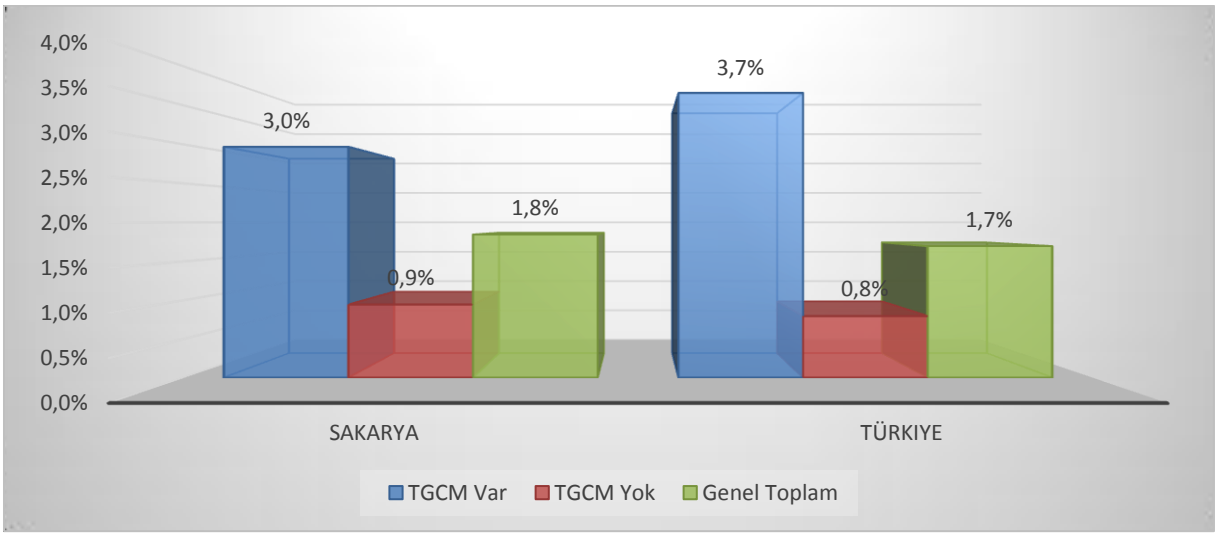

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 18: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

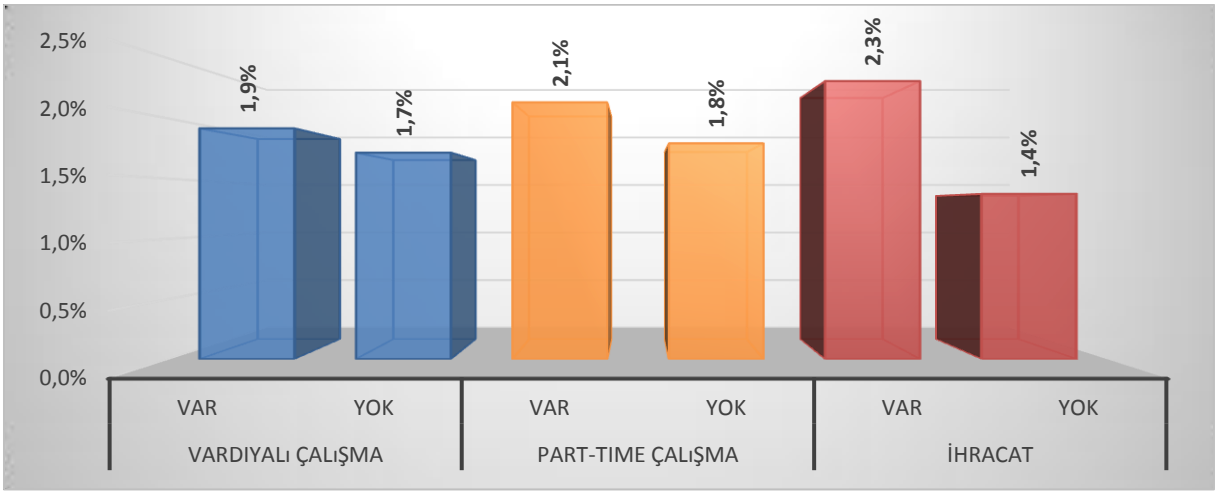

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,9, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 2,1, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,8'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 2,3, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,4 olarak tespit

edilmiştir. İşyerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapması açık iş oranını arttırmaktadır. Her üç durumda da açık iş oranı Sakarya iline ait olan yüzde 1,8'lik açık iş oranından yüksektir. Özellikle işyerinin ihracat yapması açık iş oranını arttırmaktadır.

Şekil 19: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

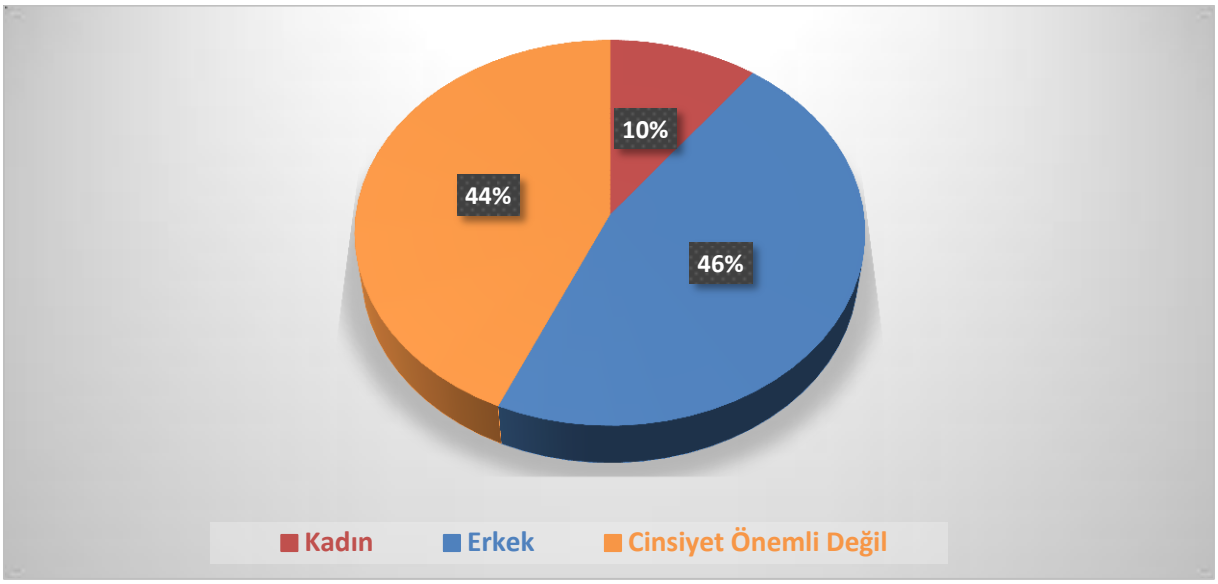

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 18'de ise Sakarya ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 46'sında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 10 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 44 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 20: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

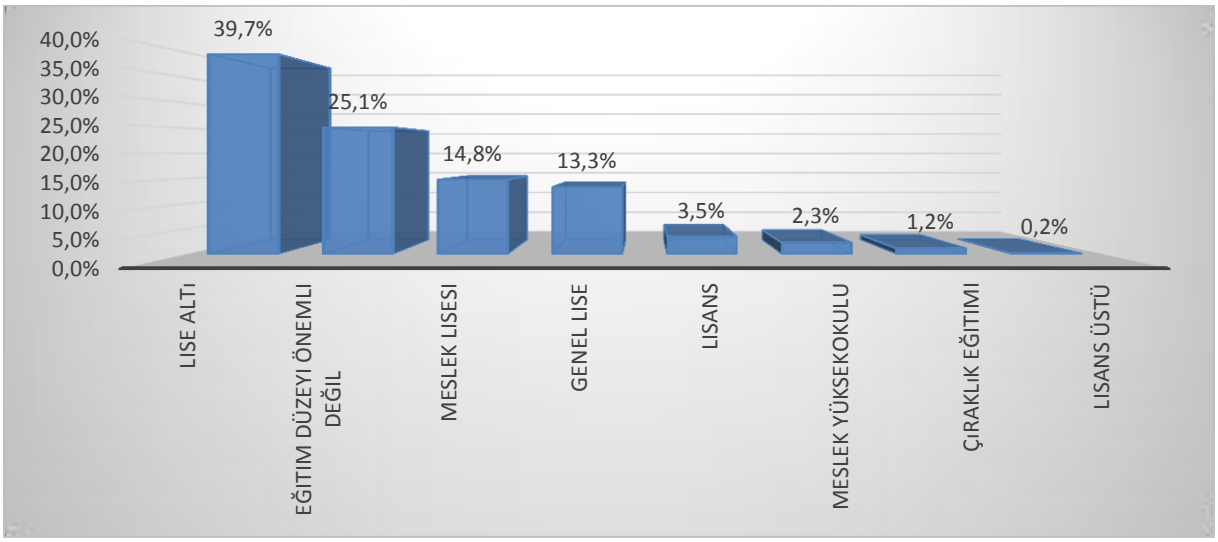

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Sakarya ilindeki açık işlerin yüzde 39,7'sinde işverenler lise altı eğitim düzeyi talep etmişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise eğitim düzeyi talep önemli değil seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,2 ile lisans üstü eğitimdir.

Şekil 21: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

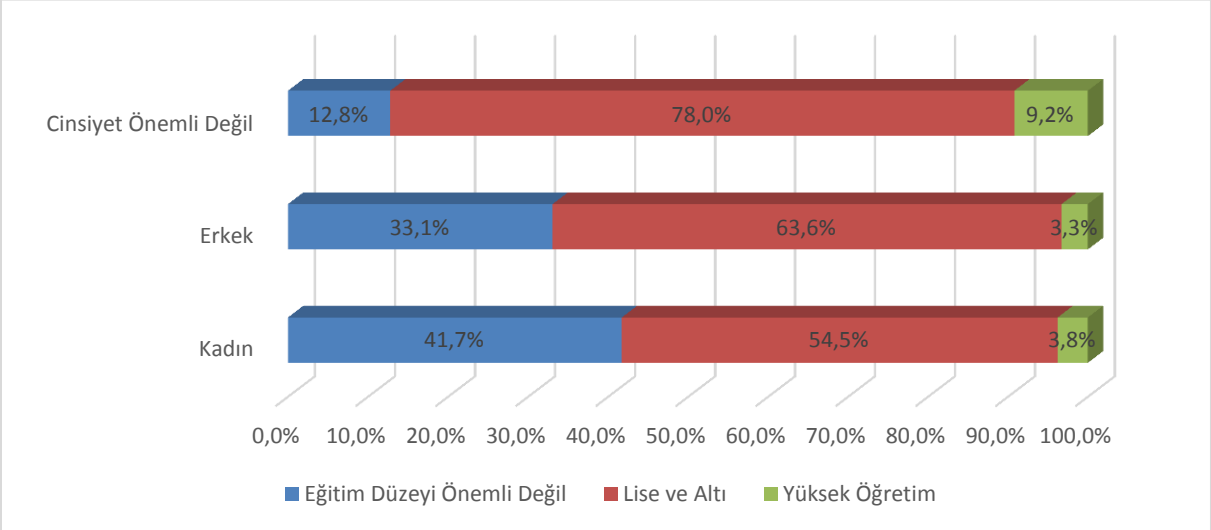

Kaynak: İPA 2017

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Ayrıca erkeklerde talep edilen açık işlerde herhangi bir eğitim seviyesinin istenmemesi kadınlara göre daha azdır. Grafikte öne çıkan bir diğer

husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 21'de Sakarya ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Eğitim Seviyesi Önemli Değil	Lise ve Altı	Yüksek Öğretim
İmalat	28,1%	67,3%	4,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	22,9%	67,0%	10,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	20,2%	79,8%	0,0%
İnşaat	27,6%	65,4%	7,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	18,2%	73,0%	8,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	88,2%	11,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	100,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	83,3%	0,0%	16,7%
Eğitim	0,0%	16,7%	83,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	14,3%	85,7%	0,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	33,3%	66,7%
Genel Toplam	**25,1%**	**68,9%**	**5,9%**

Kaynak: İPA 2017

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sektör sekiz bulunmaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetlerinde % 66,7 ile en yüksek, yükseköğretim talep edilen sektördür. Buna karşın İmalat sektörü %4,5 ile en düşük yükseköğretim talep edilen sektördür.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Sadece lise ve altı eğitim düzeyi isteyen sektörler ise % 100 oranında Diğer Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

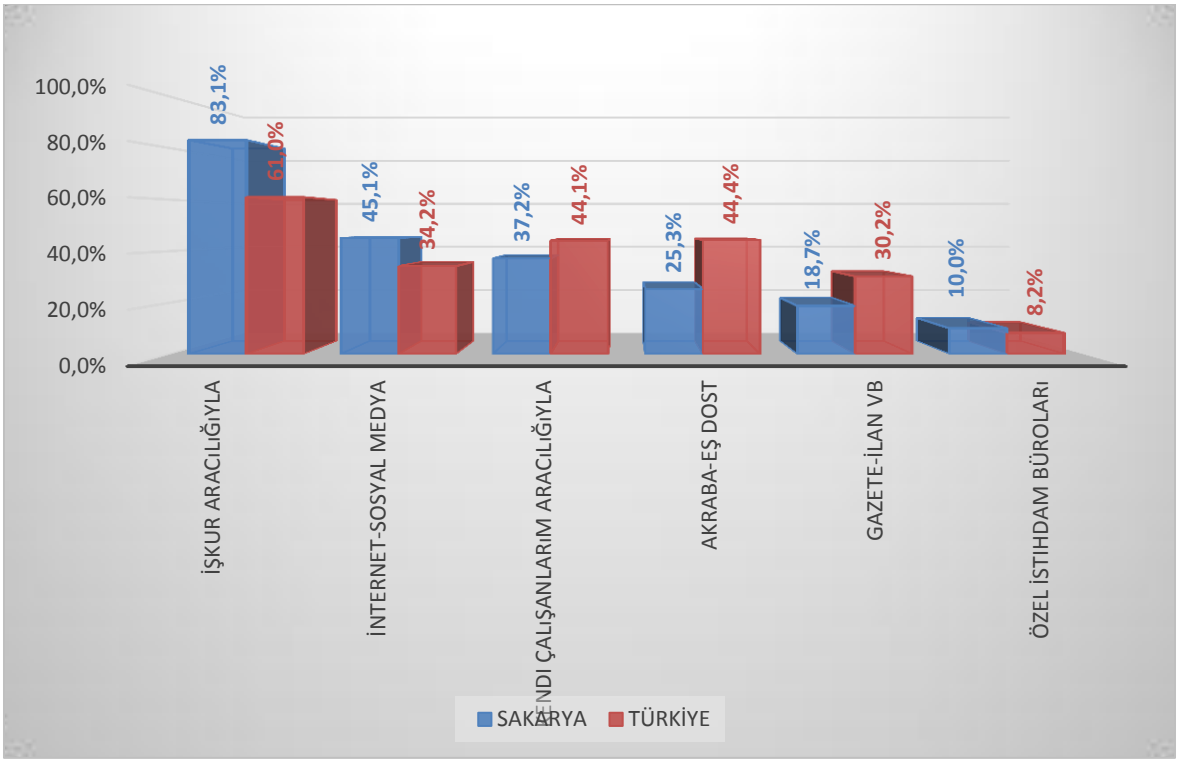

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Sakarya ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 83,1 gibi büyük bir oranı İşkur aracılığı ile aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61 olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilinde işverenler daha sonra İnternet, Sosyal Medya aracılığıyla arama kanalını kullanmıştır. Özel İstihdam Büroları Sakarya ilinde arama kanalı olarak kullanılmaktadır.

Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	İŞKUR aracılığıyla	İnternet-Sosyal Medya	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	Özel İstihdam Büroları
Eğitim Düzeyi Önemli Değil	88,2%	14,6%	21,8%	34,8%	22,5%	22,5%
Çıraklık Eğitimi	0,0%	38,1%	0,0%	100,0%	38,1%	0,0%
Lise altı	92,1%	65,1%	55,7%	16,5%	7,9%	1,6%
Genel lise	75,1%	36,7%	15,6%	35,8%	22,8%	15,8%
Meslek lisesi	75,7%	45,9%	32,8%	18,8%	29,5%	7,3%
Meslek yüksekokulu	64,4%	44,9%	31,5%	23,8%	27,5%	0,0%
Lisans	45,4%	67,4%	57,1%	22,2%	41,5%	10,4%
Lisansüstü	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**83,1%**	**45,1%**	**37,2%**	**25,3%**	**18,7%**	**10,0%**

Kaynak: İPA 2017

Lisansüstü eğitiminde talep verilen açık işlerde İşkur, İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları arama kanalları % 100 oranla kullanılmış olup, Kendi çalışanlarım aracılığı ile ve Akraba –eş dost arama kanalları kullanımı bu eğitim seviyesinde hiç kullanılmamıştır. Çıraklık eğitim seviyesinde İnternet-Sosyal Medya % 38,1, Akraba-eş dost % 100, Gazete İlan vb. % 38,1 oranında arama kanalları kullanılmış olup, İşkur aracılığıyla, Kendi çalışanlarım aracılığıyla ve Özel istihdam büroları arama kanalları hiç kullanılmamıştır. Meslek Yüksek Okullarında özel İstihdam Büroları hariç diğer arama kanalları kullanılmıştır.

Yukarıda bahsedilen eğitim düzeylerinin haricinde arama kanallarının tamamının belirli oranlarda kullanıldığı dikkat çekmektedir.

Şekil 22'de ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

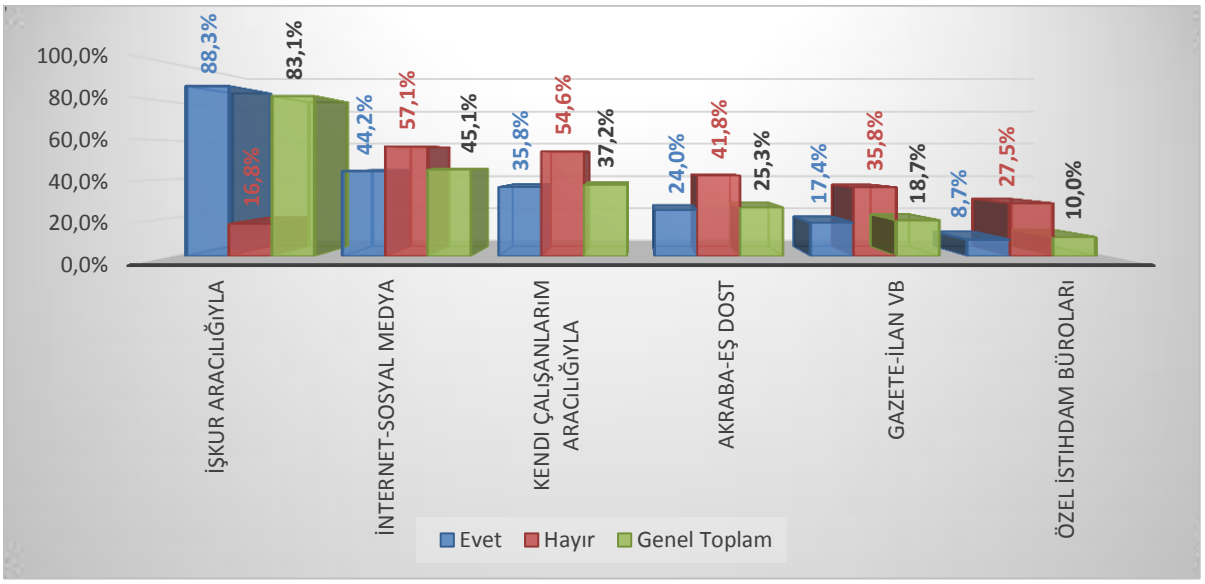

Kaynak: İPA 2017

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde ilk sırada yüzde 88,3 gibi önemli bir oranda İşkur Aracılığıyla, ikinci sırada yüzde 44,2 ile İnternet-Sosyal medya arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir

Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1	2	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	3	4	2	1	4	2
Takım Çalışması	3	2	2	3	4	2	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	4	3	4	5	3	4
Bilgisayar kullanımı	7	7	5	5	3	6	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	7	6	8	5	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	9	6	7	6	10	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	8	8	8	9	7	7	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	10	10	8	9	9	9
Yabancı Dil	-	6	9	10	10	8	10

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alan oluşturmaktadır.

Sakarya ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe ve daha sonra Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Satış ve Pazarlama Becerisi, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil Bilgisi becerisi gelmektedir.

Sakarya ilinde imalat sektörü ağırlıklı işyerleri olmasından dolayı firmalar öncelikli olarak, Fiziki ve Bedensel Yeterliliği olan eleman ihtiyaçlarını tüm arama kanallarını kullanarak karşılamaya çalışmaktadır.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

SAKARYA	Açık İş Sayısı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	442
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	107
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	299
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	120
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	59
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	55
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	6
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	44
YÖNETİCİLER	7
GENEL TOPLAM	**1.139**

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 38,8'dir. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 25'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Sakarya ili için tespit edilen yüzde 1,8'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 2,9 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve

Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar gelmektedir.

Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

SAKARYA	Açık İş Oranı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2,9%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	2,0%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1,8%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	1,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1,3%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1,1%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1,0%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	0,8%
YÖNETİCİLER	0,6%
GENEL TOPLAM	**1,8%**

Kaynak: İPA 2017

Sakarya İli genelinde açık iş oranının en düşük olduğu meslek grubuna bakıldığında , % 0,6 ile Yöneticiler gelmektedir.

Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	15,8%	15,0%	4,6%	10,6%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	63,0%	20,6%	52,5%	38,8%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	10,4%	3,1%	15,9%	9,4%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	0,9%	47,6%	9,5%	26,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	-	8,7%	2,7%	5,2%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1,9%	3,1%	7,3%	4,8%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	8,0%	0,6%	6,3%	3,8%
YÖNETİCİLER	-	0,2%	1,2%	0,6%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	-	1,2%	-	0,5%
GENEL TOPLAM	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2017

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 63 oranında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 15,8 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, yüzde 10,4 oranında Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise bütün meslek grubunda olduğu görülmektedir. Bu oranın en yüksek olduğu meslek grubu, % 47,6 oran ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 52,5'inde işverenler "cinsiyet önemli değil" seçeneğini tercih etmişlerdir.

Tablo 27'de ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar Kullanımı, ikinci sırada İletişim ve İfade Yeteneği gelmiştir. Daha sonra ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Satış ve Pazarlama becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, daha sonra ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri önemlidir. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensuplarında ise yabancı dil becerisinin önemli derecede talep edildiği meslek gruplarından biri olmuştur. İlk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması becerisi talep edilmektedir.

Yöneticiler meslek grubunda en çok talep edilen beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Bilgisayar Kullanımı ile Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerisi olmuştur. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik talep edilmiştir. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarında ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi istenirken Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ikinci sırada Takım Çalışması istenmektedir.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5	3	1	1	5	2	2	1	3	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	2	3	4	1	1	1	3	1	2
Takım Çalışması	7	4	2	2	2	3	5	2	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	2	1	4	3	7	4	4	4	3	4
Bilgisayar kullanımı	1	4	-	-	6	7	8	8	2	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	5	4	-	8	5	6	5	4	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	4	6	-	-	-	9	3	-	-	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	7	5	-	4	8	9	7	2	8
Proje Tabanlı Çalışma	-	8	-	-	8	6	7	6	3	9
Yabancı Dil	9	-	-	-	3	-	-	-	-	10

Kaynak: İPA 2017

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	20,5%	24,9%	22,3%	87,2%	-	20,6%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	21,0%	10,4%	58,1%	92,1%	2,1%	57,6%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	31,6%	11,4%	31,4%	69,6%	-	24,9%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	32,5%	18,5%	31,1%	81,9%	25,0%	23,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	34,7%	47,9%	54,8%	84,4%	1,7%	10,4%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	19,8%	46,3%	67,2%	42,4%	9,3%	55,7%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	18,7%	16,3%	74,2%	81,3%	55,1%	9,3%
YÖNETİCİLER	-	85,7%	28,5%	14,3%	-	42,8%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	-	50,1%	-	100,0%	-	50,1%
GENEL TOPLAM	**25,3%**	**18,7%**	**45,1%**	**83,1%**	**10,0%**	**37,2%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su ürünleri Çalışanları olmuştur. Bunun başlıca nedeni bu sektördeki firma sayısının az oluşudur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Yönetici meslek grubuna ait açık işler ise İŞKUR aracılığı ile aranma sıralamasında %14,3 ile son sırada gelmektedir.

Yöneticiler en fazla Gazete-İlan vb. ve Kendi Çalışanlarım Aracılığı arama kanalları ile aranmaktadır.

Tablo 28' de görüldüğü gibi genel olarak tüm meslek gruplarında İşkur aracılığı ile aramanın ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslek	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	-	1	-	3	-	-	-	2	-	4
MAKİNECİ (DİKİŞ)	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1
KAYNAK OPERATÖRÜ	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	-	1	5	-	-	-	4	2	-	3
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	-	2	-	6	4	-	5	3	-	1
GARSON (SERVİS ELEMANI)	-	3	-	2	7	6	4	5	-	1
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	-	1	-	3	-	-	4	2	-	-
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	1	-	-	2	-	3	-	-	-	-
PROSES İŞÇİSİ	-	1	-	2	-	-	-	4	-	3
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	-	2	4	-	-	-	5	3	-	1

Kaynak: İPA 2017

Tablo 29'da Sakarya ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Kablo Ağı Bantlama Elemanı mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Makineci (Dikiş) mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Kaynak Operatörü mesleği için ise ilk sırada Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe talep edilmiştir. Beden İşçisi mesleğinde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi, ikinci sırada Takım Çalışması talep edilmektedir.

Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

TOPLAM	KADIN	ERKEK
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	MAKİNECİ (DİKİŞ)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
MAKİNECİ (DİKİŞ)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	KAYNAK OPERATÖRÜ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	ÖN MUHASEBECİ	GAZ ALTI KAYNAKÇISI
KAYNAK OPERATÖRÜ	PROSES İŞÇİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	BULAŞIKÇI (STEVARD)	MOBİLYA DÖŞEME İŞÇİSİ
GARSON (SERVİS ELEMANI)	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	ELEKTRİK TEKNİSYENİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	YEMEK DAĞITIM ELEMANI (KEPÇECİ)	GALVANİZCİ (DALDIRMA İLE)
PROSES İŞÇİSİ	SATIŞ DANIŞMANI	ELEKTRİKÇİ (GENEL)
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	KASİYER	PROSES İŞÇİSİ
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	MUHASEBECİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Kablo Ağı Bantlanma Elemanı, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Kaynak Operatörü, Gaz Altı Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı), Temizlim Görevlisi, Proses İşçisi, Müşteri Temsilcisi, Şoför- Yük Taşımadır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Makineci(Dikiş), Temizlik Görevlisi, Ön Muhasebeci, Proses İşçisi, Bulaşıkçı (Stevard), Beden İşçisi(Temizlik), Yemek Dağıtım Elemanı(Kepçeci),Satış Danışmanı, Kasiyer ve Muhasebecidir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Beden İşçisi(Genel),Kaynak Operatörü, Gaz Altı Kaynakçısı, Şoför-Yük Taşıma, Mobilya Döşeme İşçisi, Elektrik Teknisyeni, Proses İşçisi, Temizlik Görevlisidir.

Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1
Takım Çalışması	2	3	2	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	2	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	4	3	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	5	7	5
Bilgisayar kullanımı	5	8	6	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9	5	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	7	8	8
Proje Tabanlı Çalışma		6	9	9
Yabancı Dil		10	10	10

Kaynak: İPA 2017

Kadın ve erkek ve cinsiyet tercihinde bulunmayanlar için Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, becerilerde öncelik sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. Genel toplama göre ise Takım Çalışması ikinci, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe üçüncü sırada yer almaktadır.

Yabancı dilin öncelik sıralamasında bulunduğu açık işlerde ise kadınlarda Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil Becerisi aranmaz iken erkeklerde bu beceriler istenmiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Sakarya ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

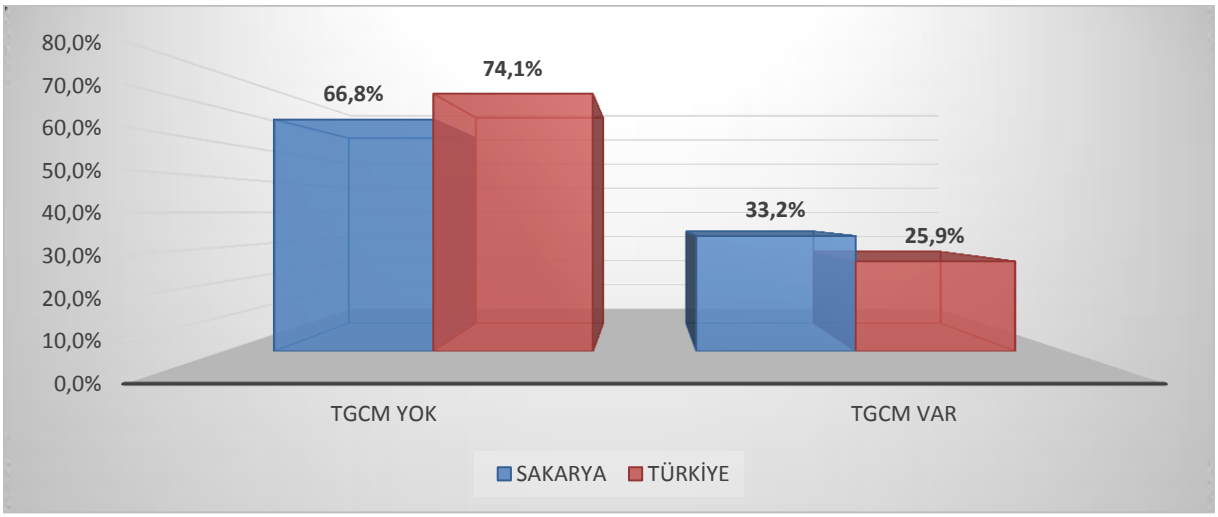

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 99 bin 806 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 825 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sakarya ilinde ise 20+ istihdamlı 937 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 311 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 33,2 ile Sakarya ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

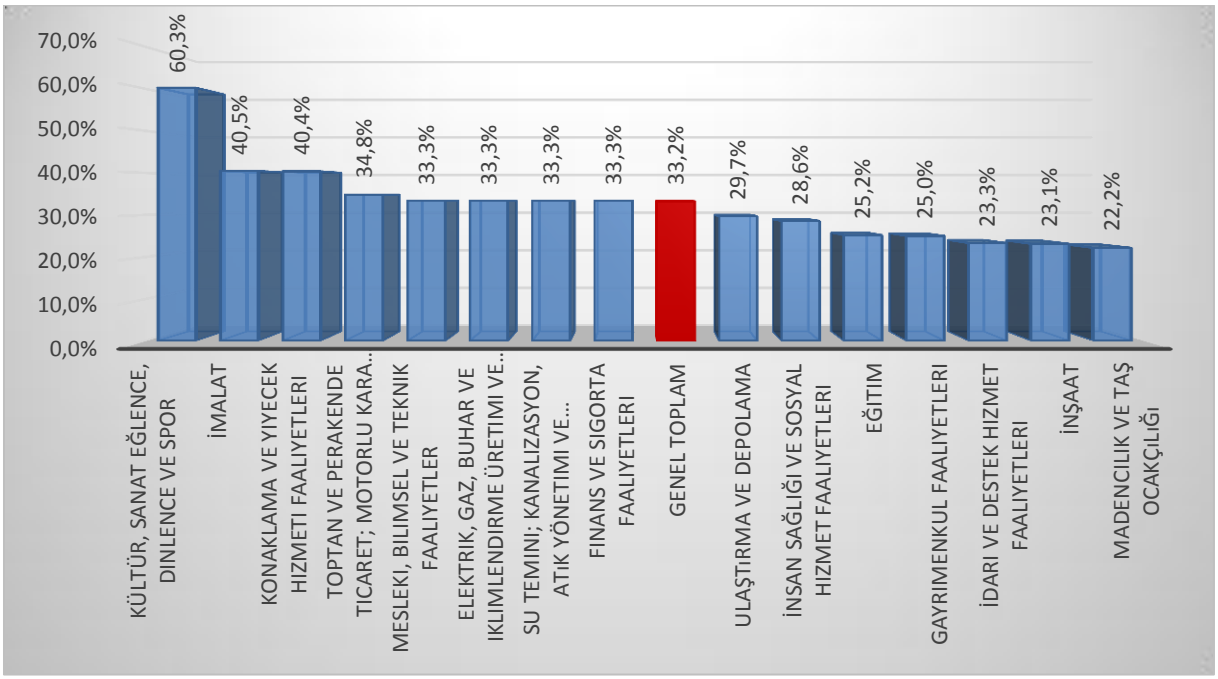

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde % 60,3 ile Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü önde gelmektedir. Ayrıca Madencilik ve Taş Ocakçılığı %22,2 ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	932
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	257
İnşaat	118
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	80
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	41
Ulaştırma ve depolama	29
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	29
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	28
Eğitim	21
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	17
Madencilik ve taş ocakçılığı	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5
Gayrimenkul faaliyetleri	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Genel Toplam	**1.575**

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde 1575 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde % 59 ile İmalat ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada ise % 16,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Sakarya ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 75,3'ünü oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

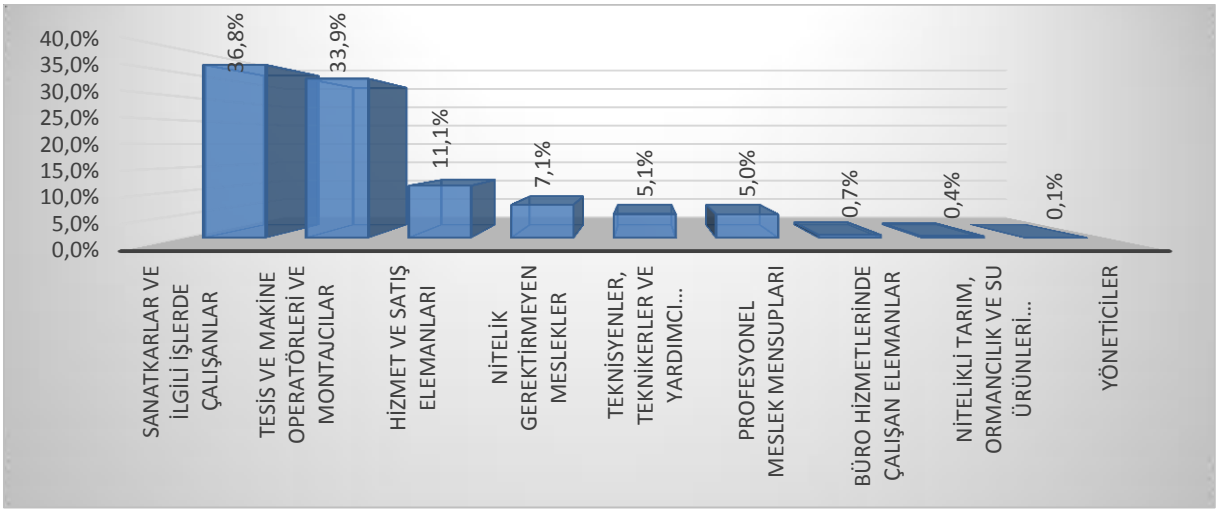

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok iki sektör dikkat çekmektedir. Bunlar 579 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu ve 533 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarının yer aldığı görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerden bu iki sektör genel toplamın yüzde 70'inin oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek birinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Sakarya ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Sakarya ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGCM	Genelleştirilmiş Eleman Sayısı	Oranı
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	266	16,9%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	84	5,3%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	61	3,9%
AYAKKABI İMALATÇISI	51	3,2%
KAYNAK OPERATÖRÜ	41	2,6%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	37	2,3%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	35	2,2%
AŞÇI	33	2,1%
SATIŞ DANIŞMANI	29	1,8%
PROSES İŞÇİSİ	28	1,8%

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 266 kişi ile Kablo Ağı Bantlama Elemanı mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 84 kişi ile Gaz Altı Kaynakçısı, 61 kişi ile Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Sakarya ilinde 2016 verilerine göre Proses İşçisi ilk sırada iken, 2017 verilerinde ilk sırayı Kablo Ağı Bantlama Elemanı almıştır. Sakarya ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci(Dikiş), Kaynak Operatörü, Proses İşçisi ve Beden İşçisi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

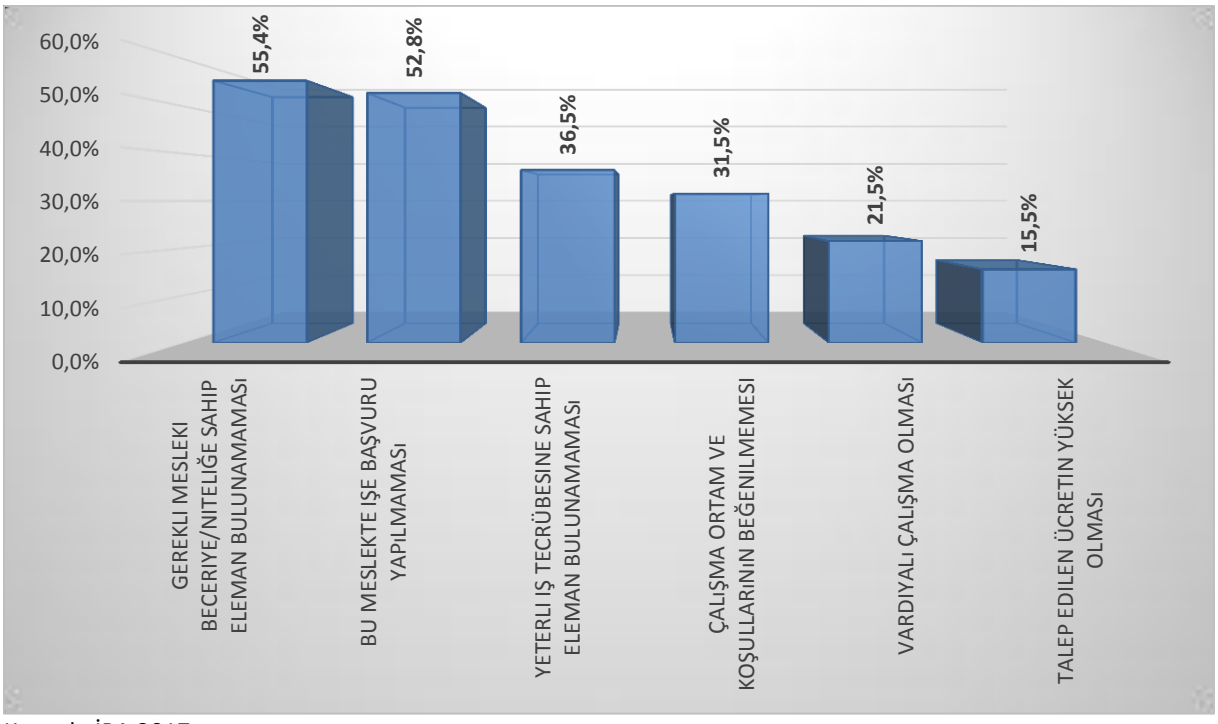

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk iki sırada % 50 ' nin üzerinde oranla Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması yer almaktadır. İlk sıradaki nedene bakıldığında Türkiye Geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru

aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

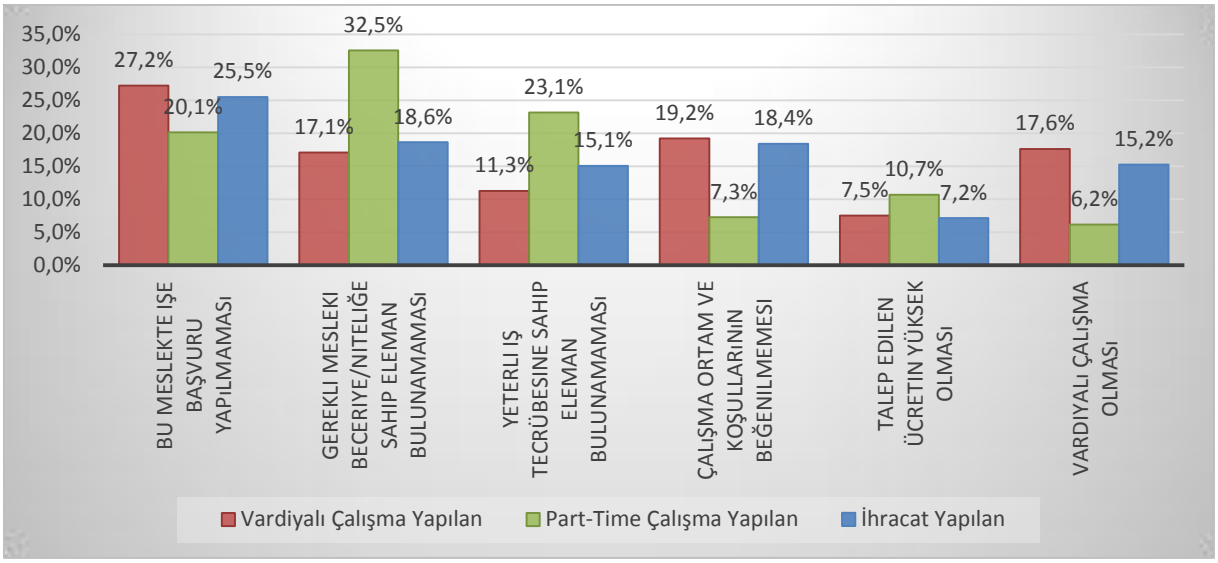

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılmıştır. Part-Time Çalışanı olan işyerleri eleman temininde en çok Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile istediği personeli bulmazken, vardiyalı çalışanı olan ve ihracat yapan firmalar en çok Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması sebebi ile eleman temininde güçlük çekmektedir.

Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

TGCM	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Vardiyalı çalışma olması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Talep edilen ücretin yüksek olması
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	96,2%	96,2%	96,2%	3,8%	3,8%	0,0%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	27,0%	9,7%	0,0%	68,3%	48,8%	32,9%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	71,6%	25,1%	0,0%	53,5%	8,4%	21,4%
AYAKKABI İMALATÇISI	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
KAYNAK OPERATÖRÜ	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	100,0%	0,0%	69,3%	0,0%	11,1%	80,4%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	32,3%	29,4%	0,0%	67,6%	50,0%	8,8%
AŞÇI	42,7%	0,0%	0,0%	75,6%	21,3%	7,3%
SATIŞ DANIŞMANI	14,1%	10,5%	10,5%	79,0%	89,4%	10,5%
PROSES İŞÇİSİ	19,0%	73,7%	0,0%	7,4%	7,4%	36,8%

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Kablo Ağı Bantlama Elemanı mesleğinde; Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması, Çalışma ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi ve Vardiyalı Çalışma olması görülmektedir. Gaz Altı Kaynakçısı ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde; Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ile Talep Edilen Ücretin Yüksek olması görülmektedir. Ayakkabı İmalatçısı Mesleğinde; Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması önemli bir orana sahiptir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Sakarya ilinde 2017 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sakarya ilinde işverenlerin yüzde 26,1'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Sakarya'da bu sayı 2,6 olup, Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır. İşverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir.

Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde % 2,5 olarak öngörürken Sakarya ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde % 1,7 olarak öngörülmüştür. Bu oran Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır.

Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	28,8%	1,6%	36,6%	33,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	25,7%	1,5%	39,5%	33,3%
İnşaat	25,6%	1,3%	41,3%	31,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	21,0%	1,6%	37,1%	40,3%
Ulaştırma ve depolama	13,4%	2,7%	56,8%	27,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30,0%	3,3%	40,0%	26,7%
Eğitim	25,2%	4,2%	29,4%	41,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	29,2%		41,7%	29,2%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	9,5%		42,9%	47,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	46,8%		26,6%	26,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,5%		22,2%	44,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	19,9%		40,1%	40,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	25,0%		50,0%	25,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	33,3%			66,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri		33,3%	33,3%	33,3%
Bilgi ve iletişim	33,3%		33,3%	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	33,3%			66,7%
Genel Toplam	**26,1%**	**1,7%**	**38,6%**	**33,6%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde istihdam artışı bekleyen işyerleri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü hariç Tablo-35 de yer alan 16 sektörde istihdam artışı beklenmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleridir. Ancak bu sektörde yer alan işyeri sayısının az olması göz ardı edilememelidir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise "Fikrim Yok" ile "Değişmeyecek" oranını artış ve azalış oranı belirtenlerden çok daha yüksek bir paya sahip olduğudur.

Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	63	12,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	92	9,6%
İnşaat	302	7,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	12	6,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	73	4,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	2	4,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	317	3,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	80	3,4%
İmalat	1.052	3,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	2,6%
Eğitim	40	1,8%
Ulaştırma ve depolama	18	1,6%
Bilgi ve iletişim	2	0,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	12	0,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-5	-2,4%
Genel Toplam	**2.072**	**3,4%**

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Sakarya'da ise bu oran, yüzde 3,4 olup ülke genelinin üstünde kalmıştır.

En fazla istihdam artış yüzde 12,3 ile mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme faaliyetleridir. Söz konusu sektörde yüzde 2,4'lük bir net istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	382	5,1%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	691	4,7%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	190	3,6%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	500	3,1%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	112	2,5%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	116	2,3%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	81	1,5%
YÖNETİCİLER	1	0,1%
GENEL TOPLAM	**2.072**	**3,4%**

Kaynak: İPA 2017

Bir meslek grubu hariç, diğer bütün meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 406 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Artış beklenmeyen meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanlarıdır.

Çalışan sayısında Tablo-37' ye bakıldığı zaman NİDO en fazla olan meslek grubu %5,1 ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

Tablo 38: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	MAKİNE MONTAJ VE BAKIM ONARIMCISI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	HAMAL/ELLE TAŞIMA
İNŞAAT İŞÇİSİ	TÜRKÇE ÖĞRETMENİ
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	OTO SATIŞ ELEMANI
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	FELSEFE GRUBU ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
SATIŞ DANIŞMANI	DIŞ LASTİK TAMİRCİSİ
METAL PRES MAKİNESİ OPERATÖRÜ	LASTİK-CANT MONTAJ İŞÇİSİ
PROSES İŞÇİSİ	FİZİK ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	COĞRAFYA ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
MAKİNECİ (DİKİŞ)	KİMYA ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM

Kaynak: İPA 2017

Sakarya ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), İnşaat İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Beden İşçisi

(İnşaat), Metal Pres Makinesi Operatörü olup, Makine Montaj Ve Bakım Onarımcısı, Hamal/Elle Taşıma, Türkçe Öğretmeni, Türkçe Öğretmeni mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda, Geçen seneden farklı olarak Beden İşçisi (İnşaat), Metal Pres makinası operatörü ve Beden İşçisi(Temizlik) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yerini almıştır. Geri kalan yedi mesleğin Sakarya ili için son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Makine Montaj ve Bakım Onarımcısı mesleği istihdam azalış beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

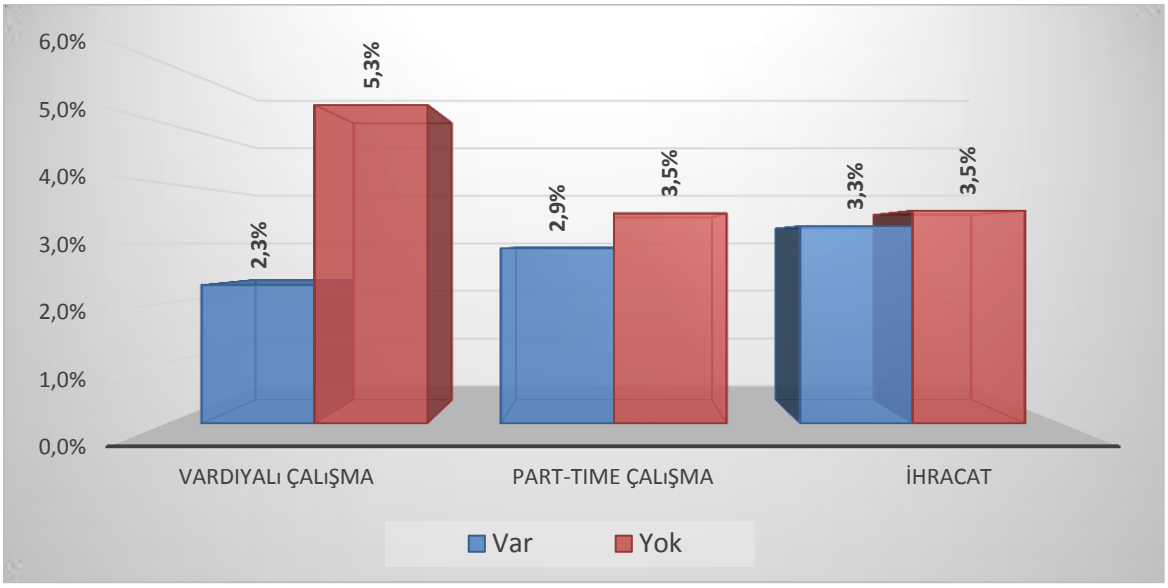

Kaynak: İPA 2017

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında işyerinin ihracat yapması net istihdam değişim oranını ciddi bir oranda arttırmaktadır. Sakarya iline ait net istihdam değişim oranı yüzde 3,4 iken ihracat yapan işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 3,3'tür. Vardiyalı ve part-time çalışma işyerinin istihdam artışı Sakarya ili NİDO oranın altında kaldığı dikkat çekmektedir.

Genel anlamda tablo-38 incelendiğinde vardiyalı çalışma yapan, part-time ve ihracat yapan işyerleri, yapmayanlara oranla istihdam artışları daha düşük seviyede olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Küreselleşme süreci ile birlikte ortaya çıkan değişimler işgücü piyasalarını da önemli derecede etkilemiş ve özellikle 1990'lardan bu yana tüm dünyada işsizlik ve istihdam sorunun giderek arttığı gözlenmiştir. Bu durum işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

ILO 2014 Küresel İstihdam Eğilimleri raporuna göre yapılan bütün iyileştirmelere rağmen işsizlik risk durumunu sürdürmektedir. Gelecek 5 yıllık projeksiyonda işsiz sayısı 5 milyon daha artacağı tahmin edilmektedir. Bu bağlamda dünyada olduğu gibi ülkemizde de işsizlik ve istihdam sorunu büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde işsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik politika ve programlara özellikle son yıllarda daha ağırlık verilmiş ve daha etkin bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde 2016 yılı verilerine göre Sakarya'da kayıtlı işsiz sayısı 24 bin 760 kişidir. Kayıtlı işsizlerin yüzde 53,4'ü erkek, yüzde 46,6'sı kadındır. 2016 yılında Sakarya ilinde 39 bin 889 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. Sakarya Çalışma ve İş Kurumu il Müdürlüğü'nce İlde 2016 yılı (Haziran Ayı sonu itibariyle) 18 bin 12 kişi işe yerleştirilmiştir. Bu dönemdeki açık iş sayısı 39 bin 889 dir.

Ülkemizin genel sorunu olan işsizlik ve istihdam sorunu Sakarya ili için de önemli bir sorundur. TÜİK 2013 yılında Sakarya'nın da içinde olduğu TR42 bölgesi için açıklamış olduğu "hane halkı işgücü anketi" sonuçlarına göre işgücüne katılma oranı 2013 yılında yüzde 54,8 olarak hesaplanmıştır. Yine 2013 yılı verilerine göre işsizlik oranı yüzde 9,4 olarak hesaplanırken, istihdam oranı aynı dönem için yüzde 49,7 olarak gerçekleşmiştir.

Sakarya ilinde 2016 yılı Mart-Nisan aylarında gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 937 işyeri ile görüşülmüştür.

İşyerleri ile ilgili araştırma sonuçlarına göre, çalışma yapılan işyerlerinde 60 bin 635 kişi çalışmaktadır ve çalışanların yüzde 76,3'ü erkek ve yüzde 23,7'si kadındır. İşyerlerinin büyük çoğunluğu imalat sektöründe faaliyet göstermektedir ve toplamda en fazla çalışanın olduğu sektör imalat sektörüdür buna istinaden hem kadınlarda hem erkeklerde en fazla çalışılan sektör, imalat ile toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımına baktığımızda en fazla çalışanın yüzde 26,6'lık oran ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olduğunu görmekteyiz.

Sakarya genelinde referans dönemi (8 Nisan - 6 Mayıs 2017) içinde işletmelerde bin 139 açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık iş İmalat sektöründe bulunmaktadır. İmalat sektörünün arkasından en fazla açık işin bulunduğu faaliyet kolu sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleridir. EUROSTAT, "Açık İş / (İstihdam + Açık iş) x 100" formülünü kullanarak açık iş oranını hesaplamaktadır. Bu formül ile hesaplandığında açık iş oranının Sakarya geneli için yüzde 1,8 olduğu görülmüştür. Sektörel bazda açık iş oranlarına bakıldığında bu oranının en yüksek olduğu sektör Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor Sektörüdür.

Meslek gruplarına göre açık işlere bakıldığında açık işlerin büyük bir kısmı tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur. Daha sonra sırası ile en fazla açık iş, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Hizmet Ve Satış Elemanları Gruplarında vardır. Buradan da görüldüğü gibi açık işler daha fazla nitelik ve beceri gerektiren mesleklerdendir.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu; Kablo Ağı Bantlama Elemanı mesleğidir. Bu mesleği Makineci (Dikiş) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmektedir. Söz konusu açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en fazla Lise Altı seviyesinde personel istenmiştir. Bu da Sakarya ilinde imalat sektöründe Lise altı eğitim seviyesindeki personellerin daha rahat işe girebileceğini göstermektedir. İl genelinde işverenlerin yüzde 25,1'i talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir. İşverenlerin en çok talep ettikleri beceri ihtiyacı, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Daha sonra Takım Çalışması gelmektedir. En az talep edilen beceri ve nitelikler ise yabancı dil ve proje tabanlı çalışma becerisidir. Sakarya ilinde işverenler en fazla İŞKUR aracılığıyla açık işler için eleman aramaktadırlar. Daha sonra sırası ile İnternet, Sosyal Medya, Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla ve akraba - eş dost kanallarıyla açık iş ilanları verilmektedir.

Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırmasına göre, Sakarya ilinde ise 20+ istihdamlı firmaların yüzde 33,2'si temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmiştir. Çalışma kapsamında uygulama yapılan her 5 işyerinden 2'si eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Personel temin etmede % 60,3 ile en çok güçlük çeken Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörüdür. Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler; Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci(Dikiş) ve Ayakkabı İmalatçısı mesleğidir. Temininde en çok güçlük çekilen meslekler de, açık iş bulunan mesleklerde olduğu gibi büyük çoğunlukla sanayi sektöründedir. Yine temininde güçlük çekilen mesleklerin önemli bir bölümü açık işlerdeki mesleklerde olduğu gibi hem nitelik hem de beceri gerektiren mesleklerdir ancak temininde güçlük çekilen mesleklerde ihtiyaç duyulan kişi sayısı en çok büyük ölçekli işyerlerindedir.

İşyerlerinin personel temin etmede güçlük çekme nedenlerinin başında ise gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bunu bu meslekte işe başvuru yapılmaması, yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, önerilen ücretin az bulunması, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, vardiyalı çalışma olması ve Talep Edilen Ücretin Yüksek Olması izlemektedir.

Araştırma kapsamında Sakarya ili İncelendiğinde % 26,1 ile istihdamın artacağı % 1,7 ile azalacağı , %33,6 ile herhangi bir değişiklik olmayacağı görülmüştür. Yine araştırma kapsamında il genelinde %38,6 ile firmalar herhangi bir öngörüde bulunamamaktadır.

Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel),İnşaat İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle en fazla istihdam artışı beklenen mesleklerdir. Bunun sebebi Sakaya ilinde imalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların çok olmasıdır. Buna karşılık; Makine Montaj ve Bakım Onarımcısı, Hamal/Elle Taşıma ve Türkçe Öğretmeni mesleklerinde 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle en fazla istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir.

Sakarya ilinde sanayi sektörünün çok önemli bir yeri olduğu açıktır. İşyerlerinin büyük bir çoğunluğu sanayi sektöründe faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla işyerlerinin gerek bugünkü gerekse gelecekteki işgücü ihtiyaçları incelendiğinde daha çok sanayi sektörünün işgücü ihtiyacı ön plana çıkmaktadır. Sakarya ilinde sanayi sektöründe faaliyet gösteren işyerleri özellikle Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik işgücüne ihtiyaç duymakta ve işgücü temin etmede zorluk yaşadıklarını belirtmektedirler. İşyerlerinin işgücü temininde güçlük çekme nedenlerinin başında ise gerekli mesleki beceriye sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bu yüzden Sakarya ilinde öncelikle Meslek Liselerinin ve Meslek Yüksek Okullarının sanayi sektörünün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kalite ve etkinliği arttırılmalı ve öğrenciler bu okullara yönlendirilmelidir. Sakarya Üniversitesinin Meslek Yüksekokulları için 3+1 ve Teknoloji Fakültesi için 7+1 uygulamaları bu soruna çözüm olacak niteliktedir. Ayrıca İŞKUR ve diğer mesleki eğitim veren kurumların da, bu ihtiyacı karşılamaya yönelik mesleki eğitim programlarına ağırlık vermesi gerekmektedir. İŞKUR tarafından düzenlenen iş başı eğitim programları sayesinde yeni mezun, meslek lisesi mezunlarının ve MYO mezunlarının iş hayatına entegrasyonu hedeflenmektedir.

Sakarya ilinde gelecek bir yıllık dönem içerisinde 20+ işyerlerinin neredeyse tamamı eleman ihtiyacında artış beklemektedir. Bu noktada Sakarya ilinde özellikle KOSGEB'in istihdam arttırıcı çalışmaları teşvik etmesi ve bu yöndeki faaliyetlerini arttırması gerekmektedir. Ayrıca işsizlerin doğru politika ve programlarla istihdam artışı beklenen mesleklere hazır hale getirilmesi önemlidir.

Sakarya ilinde işsizlerin işten ayrılmada etkili olan unsurların başında düşük ücret gelmekte, bunu işin sigortasız olması, işten çıkarılmak izlemektedir. Sakarya ilinde düşük ücretin ve

güvencesizliğin önemli bir sorun olduğu açıktır. İşsizlerin gelecekle ilgili beklentileri de incelendiğinde, işsizlerin “asgari ücretin altında ücret verilmemesi” ve “kişilere hak ettikleri ücretin verilmesi”, “iş güvencesinin arttırılması” gibi beklentileri bulunmaktadır. Bu doğrultuda işyerlerinin denetimlerinin arttırılması ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması gereklidir.

Sakarya’da gerek işsizler gerekse işyerleri yaptıkları öneriler de, İŞKUR’un hizmetleri ile ilgili tanıtım faaliyetlerini arttırmasını gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum işyerlerinin ve işsizlerin İŞKUR hizmetlerini tam olarak bilmediklerini ortaya koymaktadır. Bu yüzden İŞKUR’un tanıtım faaliyetleri düzenleyerek bilgilendirme ve bilinçlendirmeyi arttırması gerekmektedir.

Tüm ülkede olduğu gibi Sakarya ilinde de işsizlik ve istihdam sorunu önemli boyutlardadır. İşsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik politika ve programlarının ilin yerel ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak yaygınlaştırılması ve etkinliğinin arttırılması önemlidir. Bu konuda özel sektör, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarından da gerekli desteğin alınması gerekmektedir.

EKLER

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2017 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.114 TL (üçbinyüzondört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhase-be müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐ (4. Soruya geçebilirsiniz)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir) (Cevapladıktan sonra 5. Soruya geçebilirsiniz)

Eleman Talebi ☐
Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐
Kısa Çalışma Ödeneği ☐
İşbaşı Eğitim Programları ☐
Mesleki Eğitim Kursu ☐
Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz.

☐ İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadım.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.
☐ Diğer (Belirtiniz).....

5) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

7) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

↓

(.....kişi kısmi süreli çalışmaktadır)

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

8) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

9) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

9.1) Eleman aramıyoruz. → 10.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Ozel Istihdam Büroları		
				1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2018 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

10) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

11) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	11.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	12. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	12. soruya geçiniz.

11.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

12) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekler-de temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

12.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 13.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte **yeterli** işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

13) Şu anda herhangi bir istihdam teşvikinden yararlanıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

14) İşyerinizde Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Irak) işgücü istihdam etmek (çalışma iznine tabi olarak) ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

15) Büyükanne ödeneğinin yaygınlaştırılmasının kadınların işgücü piyasasına girişini arttıracağını düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐ Etkilemez ☐

16) Kıdem tazminatına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmasını ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok ☐

17) Kıdem Tazminatı uygulamasının Devlet garantisindeki bir fona devredilmesi hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Fikrim Yok ☐

18) 2016 yılında getirilen doğuma bağlı izinlerin kadın istihdamını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Değişmeyecek ☐

19) Sendikaların işgücü piyasasına ilişkin politikalar üretimine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri: